

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑαυτοῦ ἔτους, καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

25 Ἰουνίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΟΥΡΙΑ

Πανουριά

[Ἡ Πανουριάς ἐγεννήθη περὶ τὰ 1759 εἰς Νιρέμισον τῆς Παρνασσίδος καὶ ἔζησε μέχρι τινὸς βίου ποιμαντορικόν. Ὑστερον συνεστράτευσεν μετὰ τοῦ Ἀνδρούτζου καὶ τοῦ Καλλιμαχοῦδα. Ἐν ἔτει δὲ 1817 πορευθεὶς εἰς Ἰωάννινα, προσεκύνησε τῷ Ἄλλῃ καὶ περὶ τὰ 1820 διωρίσθη ἀρχαιολογὸς Παρνασσίδος. Λέγεται ὅτι, ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ, κλειόμενος τοῦ ἱερέως ἵνα ὀνομάσῃ τὸ νήπιον ἐν ᾧ ἐτελείτο τὸ βάπτισμα, ἀπήνησε, Πανούρηα, ὡς ἔαν τὸ βαπτίζομενον ἦτο θῆλυ. Ἀλλὰ νοήσας παραγρημα τὸ λάθος μετέτρεψε τὸ ὄνομα ἀθαιρέτως εἰς τὸ Πανουριάς].

ΔΙΑΚΟΣ, ΠΑΝΟΥΡΙΑΣ, ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

[Ἐκ τοῦ Διακό.]

— Διάκε, χαρὰ ἔς τὸν ὕπνον σου!

— Καλῶς τὸ Δουβουνιώτη,

Καλὴ σου μέρα, Πανουριά. Μὴ μὲ προπῆρ' ἡ ὥρα; Ἐξήλασα, ἐγαλάτισσα, γλυκὰ κρυφομιλιώντας Ἀδέρφια, μὲ τὴ μάνα μου ποῦθε νὰ μ' εὖρη ἀπόψε. — Θανάση, ἀν δὲ σοῦ ζήλησῃ τὰ νεώτα, τὴν ἀνδριά σου, τ' ἄραμα τ' ἀξείμιμα, τὸ μάτι, τὸ τραγοῦδι, Ζηλεύω αὐτὴν τὴ φαστερὴ πῶχει τὸ μέτωπό σου! Ἐάτησε ἔς τὸ κατώφλι μὰς τὸ νεκροκρέβατό του Ὁ Χάρος καὶ μὰς κερταρεῖ. Σὴ πλεγαί, τρομασσέναις Μανάδαϊς ἀναρῶμεθαίς μὲ κουρωμένα στήθια Φεύγουν ἔς τὰ πλάγια νὰ κρυφτοῦν μὲ τὰ βυζασταροῦδα. Τὰ ὄρνια ἐμυριστήσανε τὸ σκοτωμὸ ποῦ θάρρη Καὶ γροῦζουν ἀνυπόμονα τροχίζοντας τὰ νύχια, Καὶ οὐ, κοιμάται σὰν ἀρνὶ! . . . Θανάση, σὲ ζηλεύω! . . .

— Δὲν ἔχω πέτρινη ψυχὴ. Τοῦ κόσμου τὴ λαχτάρω Μέσα στὴ φλέβα τῆς καρδιάς σὰ σίδηρο λυωμένο Τὴ νοιώθω π' ἀναδεύεται καὶ μὲ σαρκωτρούγει. Σωχάρεσέ με, Πανουριά. Πρώτη φορὰν ἀπόψε Ἄφ' οἴτου ζῶνω τ' ἄραμα μ' ἔξάρνω τ' Ἀστέρη. Μὴ μῶχετε βραδύγνωμο. Ποιὸς ξέρει μὴν ἡ μοῖρα, Ἀδέρφια, μ' ἀποκοίμισε γιὰ νὰ μὲ συνειδήσῃ Ἐς τοῦ τάφου τὸ τρισκότειδο. Ἐγὼ κ' ὁ γέρο Χάρος Ἐφῆς λογαριαστήκαμε, καὶ ἔς τὸ κατὰστίγόν του Ἐνα μικρὸ κατακλιθὲν μένει ἄγραφο γιὰ μένα. Γνωστέη' ἔσαι τοὺς ζωντανούς. Ἐγὼ θὰ πολεμήσω Γιὰ τὰ παλῆ μὰς κόκκαλα. Ἐς τὴ φλόγα τοῦ πολέμου, Σὰ μέσα ἔς ἕνα θυμιατὸ, θὰ βίξω τὸ κορμὶ μου Νὰ γένω νεκρολίθων ἔς τὸ φοβερὸ τρισόγιο.

— Μὴν τὰ ξεσυνερίζεται τοῦ Πανουριά τὰ λόγια. Θυμήσου, Διάκε, μοναχὰ πὸς ἀδειαστὴν ἡ φλέβα Τοῦ δούτοχου τοῦ γένους μὰς, καὶ μὴ βάνιδα τώρα, Ἄν στήθῃ ἀπὸ τὸ αἷμά μὰς ἔς τὴ γῆ χωρὶς ἑλπίδα, Ἄντι νὰ ναι μνημόσυνο, μπορεῖ νὰ ναι κατὰρα. Ξέρω τί κρύβεις ἔς τὴν καρδίαν, γνωρίζω τί θὰ κάμης. . . .

— Ποιὸς μ' ἐμαρτόρησε ἔς ἑσάς; — Κάνενας, μὴ θυμόνη. Εἶδα κ' ἐγὼ τὴ μάνα σου ἀπόψε ἔς τὸνερό μου Καὶ μοῦπε νῆρθω νὰ σ' εὖρῶ καὶ νὰ σοῦ πῶ, Θανάση, Που ἂν χαλαστοῦμε σήμερα, θὰ νὰ δειλιάσῃ ὁ κόσμος Καὶ θὰ γουμήσῃ ἡ Ἀρβανιτικὴ πυκνὴ σὰν τὴν ἀκρίδα, Καὶ τῆλογο τοῦ Ὀμάρτασα ποιὸς θὰ τ' ἀποστομάσῃ; — Ὁ γυιὸς τοῦ Ἀνδρούτζου ἔς τὴ Γραδιά! . . .

— Τί θέλεις Δουβουνιώτη; Νὰ πάῃ τὸ Γοργοπόταμο, θελὸ κ' ἐντριπασμένο Νὰ πῆ στὴν ἄγρια θάλασσα, πὸς δὲν εὐρέθηκ' ἕνας Τὰ ξακουσμένα του νερά, μὲ δύο βανίδαις αἶμα Ἐς αὐτὸ τὸ πρώτο βάρτισμα, ν' ἀγιάσῃ, νὰ μορῶσῃ; Κ' ἡ θάλασσα μουγκρίζοντα νὰ τρέξῃ ἔς τ' ἀκρογιάλια, Σὰ φοβερὸς διακαλητής, κ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση Νὰ μᾶθουν πὸς γιορτάζομε τὴ νεκρανάστασή μὰς; . . . Νῆκ' ἡ Βριόνης στὰ θερμιά καὶ νὰ μὴν εὖρη ἐμπρός του Δέκα κουρβάρια ξαπλωτὰ γιὰ νὰ σκοτῶνῃ ξιπάνω! Νὰ μὴ βαρῆ τὸ πέταλο στοῦ ἀλόγου του τὸ νύχι! . . . Ἀδέρφια, τάποσάσισα καὶ μοναχὸς ἂν μείνω, Ὅ' ἀπλώσω ὄργια τὰ χέρια μου, τὰ πόδια θὰ βίξωσω, Κ' ἂν δὲ μὲ βραχυνώσουνε κ' ἂν δὲ μὲ κατακόψουν, Δὲ θὰ μὲ διώξουν ἀπεκεῖ, δὲ θὰ μὲ ἴδουν τὴ φτέρνα. Καὶ οὐ τί λέγεις Πανουριά;

— Μ' εὐάμπωσε ἡ ἀχτίδα, Πάτρηφται ἀπὸ τὰ μάτια σου. Τριγύρω ἔς τὰ μαλλιά σου Παίζει τὸ γλυκοχάραγμα. Μοῦ φαίνεσαι μεγάλος, Ψηλὸς ὡστὰν τὸν Ὀλυμπο καὶ στένω καὶ προσμένω Ἐμπρός σου ἀκίνητος, βουδὸς, Διάκε, νὰ ἴδῶ τὸν ἥλιο, Πῶραν τὴν ὥρα θὰ προβῆ ἀπ' τ' ἀντικεφάλῳ σου.

— Τί λόγος, γέρο Πανουριά, τί φοβερὴ βλαστήμα Σαχλίστηρ' ἀπ' τὰ χεῖλη σου! Αὐτὸ τὸ φῶς ποῦ βλέπεις Ἄς μὴ τὸ σκοτειδιάσωμε. . . Ἐσὺ στὴ Χαλκοκράτα Σὺρε νὰ βίξῃς θέμελο. Στείλε τὸν Παναγνῆρα Νὰ πάῃ στοῦ Μουσταφάκη μὲ τὸν Κομὰν τὸν Τράκα. Καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος, θυμήσου, ὁ Ἡσαίας Νὰ βγῆ ψηλὰ ἔς τὸ ξέφαντο κ' ἐκείθε νὰ κηρύξῃ Τὸ ποτερόν τὸν ὄρκο μὰς, γιὰ νὰ γνωμίσῃ ὁ κόσμος Ὅτι τὸ βίβιο τοῦ παπᾶ κ' ἡ μήτρα τοῦ Δεσπότη Θὰ γίνουσι Χάρου φλύκπουρο καὶ σιὰχτρο καὶ σκοτάδι Καὶ κατασάρκι μελανὸ στὴν Ἁγία Τράπεζά μὰς, Ὅσο ἔς αὐτὰ τὰ χρώματα δαρνοστεφανωμένη Ἡ δουλωμένη ἐκκλησίαν τὸ μέτωπο δὲ δείξῃ.

— Δὲν εἶμαι, Διάκε, Πανουριά, νῆμαι γυναίκα χήρα Καὶ νὰ μὲ πνίξῃ τὸ ψωμὶ ποῦ ἐφαγάμε ἔς τὰ πλάγια Ἄν ληρομνήσω σήμερα τὸ βάπτισμα, τὸν ὄρκο.

— Ἐσὺ τὸ Γοργοπόταμο θὰ πιᾶσῃς, Δουβουνιώτη, Καὶ πολυμῶνας τὸν ἐχθρὸ ληρομνήσω πὸς ἔχεις Κλεισμένο μὲς τὰ Γιάννια τὸ Γεῶργο, τὸ παιδί σου. Βλέπε τὸ βέμμα τοῦ νεροῦ, κάμε τὸ ν' ἀρμυρίσῃ Μὲ δάκρυ τῆς Ἀρβανιτικῆς. Στείλε τὸ ματωμένο Ἐς τὰ μακρυνὰ τ' ἀδέρφια μὰς τὸν τρύγο σου νὰ φέρῃ Ὅσων πρωτόλουδον καρπὸ, μαζὺ μὲ τὸνομά σου. Ὁ Βακογιάννης στὰ βίξια, καὶ πλεῦρα ἔς τὸ γεφύρι Τῆς Ἀλαμίναι, Πανουριά, σὰς στήσω τὸν Καλύδα. Εἰς τὴ Δρακίστα μὲν ἐγὼ, σὰς τὸ ζητῶ γιὰ χάρι, Κ' ὅταν ἀρχίσουνε. . . Σιωπή! . . . μὸς κάστης πὸς εἶδα Σὰν ἕνα ἄσκιο νὰ διαθῆ. . . Ἐσὺ εἶσαι, μῶρε Μῆτρες;

— Ἐγῶμαι, καπετάνε μου. — Πατεῖς βουδὴ τὴ νύχτα Καὶ δὲ σ' ἐγνωρίσα μὲ μιάς. Μὲ δίκην νοχτοποδὶ Σὲ κρᾶζουν οἱ συντρόφοι μὰς. Τί φέρεις παλληκάρη;

— Έκίνησε δ' Ομέρπασας από τὸ Αιανοκλάδι.

— Πέτα, βρόδλα, Πανουριά... Στῆματα, Δουδουνητή... Χριστός ἀνάστη ἀδέρφια μου! Καλῶς ν' ἀνταμωθοῦμε Ἀπόψε πάλε νικηταί. Κί' ἂν δὲ μὲ μεταϊθῆτε, Δὲν θέλω νὰ μὲ κλάψετε. Θέλω σὰν πολεμᾶτε Τὴν πρώτη σας τὴν τουφεκιά, τὸ πρώτό σας τὸ βόλι Γιά μένα νὰ τὸ βίγνετε, γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Διάκου. Ἐπιληθῆκανε καὶ οἱ τριεῖς. Τὰ χεῖλη τοῦ Θανάση Ἐλουλουδίζανε χαρὰ, σπιθοβολοῦν τὰ μάτια. Στὸ κρὺ τᾶνέρι τοῦ βουνοῦ καπνίζει ὁ ἀνασασμός του, Λέει ἀπὸ τὸ στόμα του ὄρμουν καὶ ξεθυμαίνουν Σὰν ἀπὸ βράχου σχισματῆς ἡ ἀκούμηταις ἡ φλόγαις, Ὅπου κρυφὸβράζαν βαθεῖα ἴς τοῦ γένους μας τὰ σπλάγχνα. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Ἐνθ' ὅσοι καὶ ἐκτενεῖς περὶ σημαίας διατριβῆς καὶ μονογραφίαι περ' ἄλλοις ἔθνεσιν ὑπάρχουσιν, οὐδεὶς δυστυχῶς περ' ἡμῖν μέχρι τοῦδε ἐγγράφει τι περὶ τοῦ σπουδαίου καὶ ἐνδιαφέροντος τούτου θέματος. Ἴσως ἡ ἔλλειψις ὕλης ἀπέτροφε τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολούμενους τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ ἐπιχειρήσωσι. Διὰ τῆς διατριβῆς ἡμῶν ταύτης πληροφορίας τινὰς μόνον περὶ τῆς ἑλληνικῆς σημαίας νὰ παράσχωμεν προτιθέμεθα, ἢ μᾶλλον νὰ δώσωμεν νόξιν δι' εὐρυτέραν τοῦ θέματος μελέτην. Ἀπέχομεν δὲ τοῦ ἐξετάσαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν σημαιῶν ἐν γένει, διότι ἡ τοιαύτη ἔρευνα εἶναι ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μελέτης.

Πρὶν ἢ τοῦ κυρίου ἡμῶν θέματος ἐπιληφθῶμεν, καλὸν νομίζομεν νὰ μνημονεύσωμεν δύο τῶν σημαιῶν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἧτοι τῆς ἐν Πάτρεις ὑψωθείσης ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ τὴν ἐνδοξον ἡμέραν τῆς 25 Μαρτίου, διότι αὕτη ἦτον ἡ σημαντικώτερα καὶ πολλὰ ἄλλα πόλεις αὐτὴν παρεδέχθησαν, καὶ τῆς τῶν Σπετσῶν, διότι πρώτη αὕτη ἐκ τῶν νήσων ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας τὴν 2 Ἀπριλίου 1821, καὶ ἡ τῶν ἄλλων νήσων ἦν σχεδὸν ὁμοία αὐτῇ ἐκτὸς μικρῶν τινῶν παραλλαγῶν.

Ἡ ἐν Πάτρεις ὑψωθείσα σημαία ἦν ὀλόκληρος χρώματος λευκοῦ, ἔχουσα σύμβολον τὸ τοῦ Ἐφοδιαστικοῦ τῶν ἱερέων τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, ἐπ' αὐτῆς ὑπῆρχε σφραγὶς κεκοσμημένη διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, κύκλῳ φέρουσα κλάδον δάφνης καὶ τὴν πολυσήμαντον ἐπιγραφὴν «Σφραγὶς Ἐλευθερίας». Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, δι' ἧς συνεδέοντο βεβαίως ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἐλευθερία, ἐσήμαινε ὅτι ὁ Ἕλλην ὡς σφραγίζεται θρησκευτικῶς διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οὕτω καὶ πολιτικῶς διὰ τῆς ἐλευθερίας.

1. Τὸ Ἐφοδιαστικὸν τῶν ἱερέων ἐσχηματίετο δι' ἑνὸς τετραγώνου παραλληλογράμμου φέροντος ἔσω 16 στήλας συνδεδεμένας μὲ δύο γραμμὰς χριστοῦ σχήματος. Ἄνωθεν ἐφέρετο κατὰ κάθειον μὲν ὁ σταυρὸς πετραγμένος μὲ κλάδον ελαίας, εἰς δὲ τὰς πλευρὰς ἐξεχούσας κατὰ πλάγιαν γωνίαν δύο λογχασύρους σημαίας, τὴν μὲν γράφουσαν τὴν Ἐλευθερίαν, τὴν δὲ τὸν Θάνατον διὰ μόνον τῶν ἀρκτικῶν καὶ τελευταίων στοιχείων τῶν λέξεων Η ΕΛ Η ΘΣ. (1821). Φιλιππουσ δοκίμιον περὶ Φιλ. Ἐταιρίας, σελ. 166).

2. 1. Φιλήμωνος Ἱστορικὸν Δοκίμιον, τόμ. 3, σελ. 23.

Ἡ ἐπαναστατικὴ δὲ τῶν Σπετσῶν σημαία ἦν κυανόχρους, ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ ἡμισέληνον πρὸς τὰ κάτω βλέπουσαν, ἄνωθεν δ' αὐτῆς τὸν τίμιον σταυρὸν, δεξιόθεν τοῦ σταυροῦ ἄγκυραν ὀρθίαν ἐφ' ἧς ἦν περιτετυλιγμένος ὄφις, ἀριστερόθεν λόγχην καὶ γλαυκὰ συμμαζευμένας ἔχουσαν τὰς πτέρυγας. Ἡ γύρωθεν αὐτῆς ταινία, τὰ σύμβολα ταῦτα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰ λέξεις «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος» ἦσαν ἐρυθρόχροα. Ἐκ τῶν συμβόλων τούτων, ὁ μὲν σταυρὸς ἐδήλου τὴν ἰσχύτητα τοῦ ἀγῶνος, ὁ ὄφις τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἡ γλαυξ τὴν φρόνησιν.

Ἄπαντα τὰ ἑλληνικὰ παράσημα εἶναι δίχροα κυανόλευκα, διότι δύο μόνον χρώματα, τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν, ὡς ἐθνικὰ ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν κατὰ τὴν Ἐπαναστάσειν συνελεύσεων, καὶ κατόπιν, μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους, διὰ νόμων ἐπεκυρώθησαν.

Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ α' ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις διὰ τοῦ ὄργανικοῦ αὐτῆς νόμου τῆς α' Ἰανουαρίου 1822 ὥρισεν ὡς χρώματα τῶν σημαιῶν τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν διὰ τῶν ἐξῆς παραγράφων

§ ρδ'. Τὰ χρώματα τῶν σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς διορίζονται τὰ ἐξῆς, κυανοῦν καὶ λευκόν.

§ ρε'. Τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα θέλει προσδιορίσει τὸν σχηματισμὸν τῶν σημαιῶν.

Ἡ προσωρινὴ τῆς Ἑλλάδος Διοίκησις συμφώνως τῆς ἀνωτέρου παραγράφου διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐν Κορίνθῳ τῇ 15 Μαρτίου 1822 καὶ ὑπ' ἀριθ. 540 διεκήρυξεν ὅτι

Κατὰ τὴν § ρδ' τοῦ Ὁργανικοῦ νόμου ἐνθα διορίζονται τὰ χρώματα κυανοῦν καὶ λευκόν ὡς χρώματα τοῦ ἔθνους, καὶ κατὰ τὴν § ρε' περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν σημαιῶν, τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα διέταξε καὶ διατάττει τὰ ἀκόλουθα

α'. Τῶν μὲν κατὰ γῆν δυνάμεων ἡ σημαία σχήματος τετραγώνου θέλει ἔχει τὸ ἐμβαδὸν κυανοῦν, τὸ ὅποιον θέλει διακίρεισθαι εἰς τέσσαρα ἴσα τμήματα δι' ἑνὸς σταυροῦ λευκοχρόου διασχίζοντος ἐκεῖνα τὰ τμήματα ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων τοῦ ἐμβαδοῦ,

β'. Ἡ δὲ κατὰ θάλασσαν σημαία θέλει εἶσθαι διττὴ μία διὰ τὰ πολεμικὰ, καὶ ἄλλη διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Καὶ τῆς μὲν διὰ τὰ πολεμικὰ πλοῖα τὸ ἐμβαδὸν θέλει διακίρεισθαι εἰς ἑνὴν ὀριζόντιαν παραλληλόγραμμον, παραμειβομένην εἰς αὐτὰ τῶν χρωμάτων λευκοῦ καὶ κυανοῦ, εἰς τὴν ἄνω δὲ πρὸς τὴν ἔσω γωνίαν τοῦ ἐμβαδοῦ θέλει σχηματισθῆ τετραγώνου κυανόχρου διηρημένον ἐν τῷ μέσῳ δι' ἑνὸς σταυροῦ λευκοχρόου. Τῆς δὲ διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα διωρισμένης τὸ ἐμβαδὸν θέλει εἶσθαι κυανοῦν εἰς τὴν

1. Μάρουκα συλλογὴ δόμ. ἐγγράφων, τόμ. β', σελ. 38.

ἄνω πρὸς τὴν ἔσω γωνίαν τούτου τοῦ ἐμβαδοῦ θέλει σχηματισθῆ ὠσάκτως τετραγώνου λευκοχρόου καὶ διηρημένον ἐν τῷ μέσῳ δι' ἑνὸς σταυροῦ κυανόχρου.

Ταῦτα ἐνεκρίθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν καὶ διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1827 διὰ τῶν ἐπομένων παραγράφων

§ γγ'. Τὰ χρώματα τῶν σημαιῶν τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς εἶναι τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

§ γδ'. Ὁ σχηματισμὸς τῶν σημαιῶν θέλει εἶσθαι κατὰ τὴν περὶ τούτων προσκεδοθεῖσαν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, καὶ ἐκτὸς τῶν σημαιῶν τούτων ἄλλας νὰ μὴ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες ἴσως εἰς τὴν γῆν ὅσον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐνταῦθα, ὡς εἶλεθ, ἐγεννήθη ἡμῖν ἡ ἀπορία διατὶ τὰ χρώματα ταῦτα οἱ ἀποτελοῦντες τὰς Συνελεύσεις ἐκεῖνας φιλοπάτριδες ἄνδρες, ὡς ἐθνικὰ παρεδέχθησαν, καὶ τίς ὁ λόγος τοῦ σχηματισμοῦ τῆς σημαίας δι' ἐννεὰ παραλλήλων, καὶ παραμειβομένων τῶν χρωμάτων, ταινιῶν.

Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Χαπαρηγοπούλου τόμ. ε', σελ. 656 ἀπαντᾷ ὅτι, «ὅτε ὁ διαδόχος Ἀλφ. Παύλος ἀπὸ τοῦ 1800—1803 ἐγένετο κύριος τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου διὰ τῶν κυβερνητῶν καὶ ἐδάμασε τοὺς ἀρματωλοὺς τοῦ Ὀλύμπου, ὅλοι οἱ μάχιμοι ἐκεῖνοι ἄνδρες κατέβησαν εἰς Σκιάθον καὶ συνεκρότησαν καταδρομικὸν στόλον ἐξ 70 περίπου πλοικρίων, τοῦ ὁποῦ ἀρχηγὸς προεχειρίσθη ὁ ἐκ Βάλτου Γιάννης Σταθάς, ὅστις ἀνεπέτασεν ἀντὶ τῆς πρότερον κυματιζούσης ἐπὶ τῶν πλοίων ἐκεῖνων ῥωσικῆς σημαίας, σημαίαν ἑλληνικὴν ἀφέρουσαν ἐπὶ κυανοῦ πεδίου λευκὸν σταυρὸν.»

Ἐκ πρώτης ὀψεως ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνη ὅτι τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός εἶχον παράδειγμα οἱ τὰ περὶ σημαίας κανονίσαντες. Ἀκριβεστέρως ὅμως τοῦ πράγματος μελέτη πείθει πάντα, ὅτι οὐδαμῶς τοῦτο συνέτεινεν εἰς τὸν δίχρουν τῆς σημαίας ὀρισμὸν, διότι οὐδεμία τῶν κατὰ τὴν Ἐπαναστάσειν ὑψωθείσων σημαιῶν ὑπὸ τῶν διαφόρων πόλεων καὶ ὀπλαρχηγῶν ἦν οἷα ἡ τοῦ Σταθά. Ἡ σημαία τῶν Σπετσῶν ἦν κυανόχρους καὶ ταινίαν ἐρυθράν, ἡ τῶν Ψαρῶν λευκὴ μὲ ταινίαν ἐρυθράν, ἡ τῆς Ἰδρας χρώματος μέλανος, ἡ τῶν Πατρῶν λευκὴ, ἡ ὑπὸ τοῦ Παπαδιαμαντοπούλου καὶ Λόντου ὑψωθείσα τὴν 22 Μαρτίου ἐρυθρὰ μετὰ σταυροῦ μέλανος, καὶ ἡ ἐν τῷ στρατιωτικῷ ὀργανισμῷ ὄν πρὸς ἔγκρισιν ὑπέβαλεν ὁ Νικύλαος Ὑψηλάντης ἀναφερομένη σημαία ἔπρεπε νὰ γείνη ἐκ τριῶν χρωμάτων, ἀπρου, μαύρου καὶ κοκκίρου.

Πρὸς τούτοις αἱ

1. Ἀρχετα τῆς Ἑλλήν. Παλιγγενεσίας, τόμ. α', σελ. 322.

2. Μάρουκα τόμ. β', σελ. 149.

3. Περὶ πίνακος τούτου ἴδε Ἱστορίας Σ. Τρικούπη τόμ. α', σελ. 80, ἐκδοσις β', Φραντζῆ τόμ. β', σ. 176, Φιλήμωνος τόμ. α', σ. 96 καὶ τ. γ', σ. 409, Κ. Νικοδήμου τόμ. α', σ. 166 καὶ Α. Ὀρλάνδου τόμ. α', σ. 61.

σημαίαι αὗται καὶ πολλῶν ἄλλων κοινοτήτων ἔφερον ποικίλα σύμβολα ἐκ διαφόρων χρωμάτων. Ἐκ τούτων καὶ πρὸ πάντων διότι αἱ νῆσοι δὲν υἰοθέτησαν τὴν σημαίαν τοῦ Σταθά, ἀδιστακτικῶς συμπεραίνομεν ὅτι αὕτη, ἂν καὶ ἦτο ὁμοία τῇ νῦν στρατιωτικῇ, δὲν ἐχρησίμωσεν ὡς ὑπόδειγμα εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐθνικῆς.

Εἰ καὶ ἀπάσας σχεδὸν τὰς ἱστορίας τῆς Ἐπαναστάσεως ἀνέγνωμεν, καὶ πάντα τὰ σωζόμενα ἐγγράφα ἀνεδιφήσαμεν, οὐδαμῶς ὅμως ἠδυνήθημεν νὰ εὑρωμεν τὸν λόγον δι' ὃν ὡς ἐθνικὰ χρώματα τὸ κυανοῦν καὶ λευκὸν ἀνεκηρύχθησαν.

Ὅθεν ἠναγκάσθημεν εἰς προφορικὰς νὰ καταρῶμεν πληροφορίας ἐπιζώντων καὶ μετασχόντων τῆς Ἐπαναστάσεως ἀνδρῶν καὶ ἄλλων λογίων. Ἐξ αὐτῶν εἰς μόνον, ὁ σοφὸς καὶ σεβαστὸς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητῆς κ. Φίλιππος Ἰωάννου, ἔδωκεν ἡμῖν τὴν ἐξῆς πληροφορίαν, ἣν ἀπλῶς ἀναγράφομεν, μὴ τολμώντες ὡς τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν αὐτὴν νὰ συστήσωμεν «Διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ ψηφίσεως τῶν δύο αὐτῶν χρωμάτων ὡς ἐθνικῶν ἠθέλησαν οἱ πληρεξούσιοι τῶν Συνελεύσεων ἐκεῖνων νὰ δείξωσι καὶ μεταδώσωσι τοῖς μεταγενεστέραις τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τὴν πρὸς τὴν θρησκείαν ἀδολον καὶ ἐγκάρδιον αὐτῶν πίστιν. Διότι, τὸ μὲν κυανοῦν δηλοῖ τὸ εἰς τὰς ὀψεις ἡμῶν παριστάμενον χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰθροῦ καὶ ἀνεφελου, δι' οὗ φανταζόμεθα τὸν Θεὸν ὅστις ἐνέπνευσε εἰς τὸ ἔθνος τὴν μεγαλουργίαν ἰδέαν ἵνα ἀδύνατον καὶ ἀοπλον ἐπιχειρήσῃ ἀγῶνα κατὰ ἰσχυροῦ καὶ ἐνόπλου τυράννου καὶ διεδικήσῃ τὴν ἐλευθερίαν, ἧς ἀπῆλαυσε διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκραδάντου καὶ εἰλικρινοῦς πίστεως, δυνήθην νὰ φέρῃ τὸν ἄνισον ἐκεῖνον ἀγῶνα εἰς ἀίσιον πέρας. Τὸ δὲ λευκὸν σημαίνει τὸ καθαρὸν, ἀγνόν καὶ ἀμωμον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐκεῖνης, μόνον σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους, καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σκληροτέρας τυραννίας.»

Ἐπίσης οὐδὲ τὴν ἐτέραν ἡμῶν ἀπορίαν, τὸν σχηματισμὸν διὰ τῆς σημαίας ἐξ ἐννεὰ παραλλήλων καὶ ἐναλλάξ συνερραμμένων ταινιῶν νὰ ἱκανοποιήσωμεν ἠδυνήθημεν, ἂν καὶ ἀπείρους πρὸς τοῦτο κατεβάλομεν προσπαθείας.

1. Τὴν ἐξῆς περὶ τούτου ἔχομεν εἰκασίαν, ἣν σημειοῦμεν ἐνταῦθα. Ὁ σχηματισμὸς τῆς σημαίας ἐγένετο οὕτως ἕνεκα τῶν ἐπικρατουσῶν τότε δημοκρατικῶν ἰδεῶν κατὰ μίμησιν τῆς ἀμερικανικῆς, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ τῶν ἀπερῶσων αὐτῆς ἐτέθη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ὁ τίμιος σταυρὸς, τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ κατὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Chateaubriand ἔκφραστον, l'étandard de la civilisation, καὶ ἀντὶ τῶν δεκατριῶν γραμμῶν, ἐν νείᾳ, διότι ὁ ἀρκιμὸς οὗτος ἱερὸς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἱερομύθεον, καὶ εἶχε θρησκευτικὴν ἀξίαν. Περὶ τῆς ἱερᾶς σημαίας τοῦ ἐν νείᾳ ἴδε λεξικὸν Ραζῆ ἐν τῇ λέξει, καὶ Karl Hoeck Kreta τόμ. α', σελ. 246 καὶ ἐξῆς. Καὶ παρ' Ὀμήρου καὶ ἄλλοις ποιηταῖς ἀπαντᾷ ὁ ἀρκιμὸς ἑνὲς ὀλίγο ἐσθίου ἀνευ σημασίας ὡς ἑνὲς ἔδοσι Ὀδ. γ', 7, ἑνὲς ταύρους Ὀδ. γ', 8, Αἰσωνήνται κριταῖ ἑνὲς Ὀδ. β', 258, ἑνὲς καίτο πλέθρα Ὀδ. λ', 576.

— Και ἐγὼ πρὸς τούτοις αἰσθάνομαι μεγί-
στην εὐχαρίστησιν ὅτι εὐρίσκωμαι ἐνταῦθα ὡς
σας ὑποδεχθῶ, ἀπήντησε μετὰ χαρᾶς ὁ Διδάκτωρ.
Ἀμέσως ὁ Διδάκτωρ ἀρίνει τοὺς φίλους του,
ἐγὼ δὲ τοὺς ἀνθρώπους μου, οἵτινες συνεμερίστη-
σαν τοὺς κινδύνους μου, καὶ ἀμφοτέροι στρέ-
φοντες πρὸς τὸ τέμπον αὐτοῦ· μὲ ὁδηγεῖ πρὸς
τὴν βεράνδαν του καὶ μοὶ δεικνύει τὴν θέσιν του,
ἐπὶ τῆς ὁποίας μοὶ λέγει νὰ καθήσω. Ἡ θέσις
αὕτη εἶνε ἐφεύρεσις τοῦ πολλὰ ἐν Ἀφρικῇ παθόν-
τος καὶ πολυπειρῶν περιηγητοῦ· συνίσταται δὲ
ἐξ ἀχυρίνης ψιάθου ὑπὸ δέρματος αἰγῆς κεκα-
λυμμένης· ἕτερον δὲ δέριμα καλύπτει τὸν τοί-
χον ὀπισθεν τῆς βάχως αὐτοῦ, ἵνα μὴ ὑπο-
φέρῃ ὑπὸ τῆς ὑγρασίας, ὅταν κἀθῆται ἐπ' αὐ-
τῆς· τὴν θέσιν ταύτην μοὶ προτείνει νὰ λάβω
ἐγὼ· διακμαρτύρομαι κατὰ τῆς προτάσεως ταύ-
της, καθότι ἡ θέσις αὕτη ἀρμόζει εἰς αὐτὸν
πολὺ περισσότερον παρ' εἰς ἐμέ· ὁ Διδάκτωρ ὅ-
μως δὲν θέλει νὰ ὑποχωρήσῃ· ἀνάγκη λοιπὸν
νὰ λάβω αὐτήν.

Καθήμεθα λοιπὸν—ὁ Διδάκτωρ καὶ ἐγὼ—
μὲ τὰ νῦτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν τοίχον· οἱ
Ἀραβες λαμβάνουσι θέσεις πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡ-
μῶν· ἐγγώριον περισσότερον τῶν χιλίων Ἰσπανταὶ
πρὸ ἡμῶν πληροῦντες πυκνῶς τὸν περὶ ἡμᾶς τε-
τράγωνον χώρον· περιέρχονται ἐρωτῶσιν ἀλλήλους
περὶ τῆς ἐν Οὐζίζι ἀπροσδοκῆτος ταύτης συ-
ναντήσεως δύο λευκῶν ἀνθρώπων.

Ἡ συνομιλία ἡμῶν ἀρχεται.

— Πῶς ἦλθες ἐδῶ ;—Ποῦ ἦσο ἐπὶ τοσοῦ-
τον χρόνον ; πάντες σ' ἐνόμιζον νεκρὸν ! Ναί,
τοιουτοτρόπως ἤρχισεν ἡ συνομιλία ἡμῶν· ἀλλὰ
τί ἀπήντησεν ὁ Διδάκτωρ, τί εἶπον πρὸς αὐ-
τὸν, δὲν δύναμαι ὀρθῶς νὰ εἶπω καθότι διαρκῶς
εἶχον τοὺς ὀφθαλμούς μου προσηλωμένους
πρὸς τὸν ἐνδοξὸν ἄνδρα, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὀ-
ποίου ἐκἀθήκη ἐν τῷ Κέντρῳ τῆς Ἀφρικῆς. Ἐ-
κάστη βρυτίς τοῦ προσώπου του, ἡ ὠχρότης τῶν
χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ, τὸ ἀσθενὲς αὐτοῦ βλέμ-
μα, τοιαύτην ἐνεποιῶν ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦ-
μά μου, ὥστε δὲν ἠδύναμην ν' ἀποσπάσω τὸ
ἄμμα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὸν ὅποιον ἤκουσα
τὰς λέξεις : « Λάβε ὅσα θέλεις, ἀλλ' εὐρὴ τὸν
Λιθιγαστῶν ! »¹

1. Ὅτι ὁ Bennett ἐπρότεινε εἰς τὸν Στάνλεϋ νὰ τὸν ἀπο-
στείλῃ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴν πρὸς εὐρεσιν τοῦ Λιθι-
γαστῶν, τὸν ὅποιον πάντες ἐνόμιζον ἀποθανόντα, ὁ ἀνταπο-
κριτὴς τοῦ «Κήρυκος» τῆς Νέας Γόρνης· τῷ εἶπε : Ἀνελόγι-
σθητε, κύριε Bennett, τὰ μεγάλα ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς
ταύτης ;—Καὶ πόσα θέλει στοιγίσει ;—Ἡ ἐν Κεντρικῇ Ἀ-
φρικῇ περιοδεία τοῦ Βόρτου καὶ Σπὴκ ἐστοίγησεν 3—5 λί-
ρας στερλίνων, ὅθεν πιστεύω ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς μελετωμένης
περιοδείας θέλουσιν ὑπερῆν τὸ ποσὸν τῶν 2 1/2 χιλ. λίρῶν
στερλινῶν.—Καλῶς, ἀπήντησεν ὁ Bennett. Ἴδού τί νὰ κά-
μῃς. Σὺσε τώρα συναλλαγματικὴν διὰ γιλίας λίρας, καὶ ὅ-
ταν ἔξοδεύῃς αὐτάς, σὺσε ἑτέρας γιλίας, καὶ ὅταν αὐταὶ
τελειώσωσι, σὺσε ἕλλας γιλίας, καὶ ὅταν τελειώσῃς καὶ αὐ-
τάς, σὺσε ἑτι γιλίας, καὶ οὕτω καθέξῃς, ἀλλ' εὐρὴ τὸν
Λιθιγαστῶν !
Σ. τ. Δ.

Ἦ ἀναγνώστα ! ἂν ἦσο μετ' ἐμοῦ τὴν ἡμέ-
ραν ἐκείνην ἐν Οὐζίζι ἤθελες ἐννοήσαι τὸ δρα-
κόντειον ἔργον, ὅπερ ἐπεχείρησεν ὁ ἀκάματος
οὗτος ἀνὴρ ! ἂν ἦσο ἐκεῖ, ἂν ἐβλεπες, ἂν ἤ-
κουες ! . . . τὰ χεῖλη αὐτοῦ μοὶ ἐδίδον πάσας
τὰς λεπτομερεῖας· χεῖλη τὰ ὅποια οὐδέποτε ψεύ-
δονται. Δὲν δύναμαι νὰ ἐπανκλάβω ὅσα μοὶ εἶ-
πε, καθότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ φανῶ τοσοῦτον
προπέτης, ὥστε νὰ λάβω εἰς χεῖρας τὸ σημειω-
τάριόν μου καὶ ν' ἀρχίσω νὰ στενογράφοι τὴν ἱ-
στορίαν αὐτοῦ. Τοσαῦτα εἶχε νὰ εἶπῃ, ὥστε ἤρ-
χισεν ἀπὸ τοῦ τέλους· ἐφαίνετο ὅτι εἶχε λη-
σμονήσῃ ὀλοτελῶς τὰ πρὸ πάντε ἢ ἐξ ἑτῶν ἐ-
πισυμβάντα αὐτῷ· δὲν ἔπαυεν ὁμοίως τὸν λόγον·
ἐξηκολούθει νὰ μοὶ διηγῆται τὰ θαυμαστά κα-
τορθώματά του, τὰ ἀνήκουστα συμβεβηκότα του.

Οἱ Ἀραβες, κρίναντες ὡς φαίνεται καλὸν νὰ
μᾶς ἀφήσωσι μόνους, ἠγέρθησαν ν' ἀναχωρήσω-
σιν· ἡ εὐγένεια αὕτη μὲ πύχαρίστησε τὰ μέ-
γιστα.

Πρὸς τὸν Διδάκτωρα παρέδωκα σάκκον ἐπιτο-
λῶν του, ὃν ἔφερα ἐκ Ζαγγιβάρ. Ὁ ὀνομαστὴς
οὗτος σάκκος, ὅστις ἔφερον ἐξωθεν ἡμερομηνίαν
«Νοεμβρίου 4, 1870», παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ
Διδάκτορος μετὰ 365 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκ Ζαν-
γιβάρ ἀναχωρήσεως αὐτοῦ ! καὶ πόσον εἰσέτι
χρόνον δὲν ἤθελε μείνει εἰς Οὐνκωνμερδὲ ἂν δὲν
ἀπεσταλλάμην ἐγὼ εἰς Κεντρικὴν Ἀφρικὴν πρὸς
ἀναζήτησιν τοῦ περιωμῶμου περιηγητοῦ !

Ὁ Διδάκτωρ ἔθεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ
τὸν σάκκον καὶ ἀνοίξας αὐτὸν παρετήρει τὰς
ἐντὸς αὐτοῦ ἐμπεριεχομένας ἐπιστολάς, ἀνεγνώσθη
μὲν ἡ δὴ εἰς τὴν ἐπιστολῶν τῶν τέκνων του
καὶ ἤρχισε νὰ εὐχαριστῆται· ὡς χαρὰς ἐλαμ-
ψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

Μεθ' ὃ ἤρχισε νὰ μ' ἐρωτᾷ καὶ νὰ μ' ἐξετάζη
περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐγὼ ὁμοίως εἶ-
πον αὐτῷ :

— Ὅχι, Διδάκτωρ, ἀνάγνωθι πρῶτον τὰς ἐ-
πιστολάς σου, καθότι εἶμι βέβαιος ὅτι μετὰ
μεγάλης ἀνυπομονῆσεως ἐπερίμενες αὐτάς.

— Οὐδόλως βλάπτει, ἀπήντησέν μοι· συ-
νειθισμένος νὰ περιμένω· πρὸ τόσων ἐτῶν δὲν ἔ-
λαθον ἐπιστολάς· δύναμαι νὰ περιμεῖνω ἐπὶ ὄ-
ρας τινὰς εἰσέτι. Ὅχι ! θέλω νὰ γνωρίσω νέα τὰ
ὅποια ἐνδιαφέρουσιν ὅλον τὸν Κόσμον· θέλω νὰ
γνωρίσω τί γίνεται ὁ Κόσμος· πῶς πηγαίνουσι
τὰ πράγματα.

— Πιθανὸν νὰ γνωρίζῃς αὐτά. Ὁ Ἰσθμὸς
τοῦ Σουεὺ ἔλαβε πέραν καὶ σήμερον δύναται τις
νὰ πορευθῇ κατ' εὐθείαν δι' αὐτοῦ ἐξ Εὐρώπης
εἰς Ἰνδίας.

— Τὴν μεγάλην ταύτην εἰδήσιν οὐδόλως ἐ-
γνωρίζον. Τί ἄλλο ;

ἤρχισα λοιπὸν νὰ διηγούμαι αὐτῷ ὀλόκλη-
ρον χρονικὴν περιόδον. Ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Βί-
ρηνικου εἶχε τελειώσῃ. Ὁ Γραντ εἶχεν ἐκλεχθῆ

Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἡ Αἴγυπτος
εἶχε κατακλυσθῆ ἡ Κρητικὴ ἐπανάστασις εἶχε
τελειώσῃ ἡ Ἰσαβέλλα ἐδιώχθη τοῦ θρόνου τῆς
Ἰσπανίας, ἡ ἐπανάστασις εἶχε κηρυχθῆ καὶ ἀν-
τιβασιλεῖα εἶχεν ἰδρῶθῆ· ὁ στρατηγὸς Πρίμ ἐ-
δολορονήθη· αἱ μεγάλαι περὶ ἐλευθερίας ἰδέαι
τοῦ Καστελάρ εἶχον ἠλεκτρίσει τὴν Εὐρώπην· ἡ
Πρωσσία ἐταπεινώσε τὴν Δανιμαρκίαν καὶ ἔλαβε
τὸ Σλέσβικ-Χόλσταϊν· οἱ στρατοὶ αὐτῆς ἦσαν
ἐν Παρισίοις· ὁ Ναπολεὼν ἦτο αἰχμάλωτος
ἐν Οὐλλελεμσχόε· ἡ αὐτοκράτειρα Εὐγενία εἶχε
δαπατεῖσαι ἐκ Παρισίων· τὸ ἐν τῇ πορφυρᾷ γεν-
νηθὲν τέκνον ἀπόλασε τὸ διὰ τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ προωρισμένον αὐτοκρατορικὸν στέμμα· ἡ
δυναστεία τοῦ Ναπολεόντος καταστράφη ὑπὸ
τῶν Πρωσσῶν Βίσμαρκ καὶ Μόλτιε· ἡ Γαλλία, ἡ
ἀλαζὼν αὐτοκρατορία, ἐκυλισθῆ ἐν τῷ βορβόρῳ !

Αἱ εἰδήσεις αὗται δὲν εἶχον ἀνάγκην μεγα-
θύνσεως ! ἕκαστος λοιπὸν δύναται νὰ φαντασθῆ
ὅποσον ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὸ πνεῦμα ἀν-
θρώπου πρὸ τινος ἀριχθέντος ἐκ τῶν ἀρχαίων
δασῶν τῆς Μανουούμας. Ὁ Διδάκτωρ ἤκουσε
μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ τὴν μεγάλην ταύ-
την σελίδα τῆς Ἱστορίας· καὶ ἦν ὄραν διηγού-
μην αὐτῷ ταῦτα, οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς ἐγνωρίζον τὴν
τόχην τῆς Εὐρώπης, καθότι πρὸ πολλοῦ οὐδὲν
εἶχον ἀκούσει περὶ αὐτῆς.

Μετ' οὐ πολὺ ἐστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Σαῦδ μὲν
Μαζήδ πινάκιον πλήρες πλακούντων ἐκ κρέατος
κατακεκομμένου (κιγμάς)· προσέτι κεκαρυκευ-
μένη ὄρνις ἐστάλη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Μωχαμέτ μὲν
Σελῆ καὶ πινάκιον κρέατος αἰγῆς ἐλαφροψημ-
μένον μετὰ ὄρουθίου ὑπὸ τοῦ Μοῆνη Κχέρη· πολλὰ
τρόμακα ἐδωρήθησαν ἡμῖν τὴν ἡμέραν ἐκείνην
ἐπανελημμένως· ἡμεῖς δὲ δεχόμενοι ἐτρόγωμεν
αὐτὰ τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. Ἡμῖν ἐντελῶς καλὰ
εἶχον ὄρεξιν, τὴν ὁποίαν ἠῤῥακνεν ἡ συναισθησις
τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντός μου. Ἀλλ' ὁ
Λιθιγαστῶν παρεπονείτο ὅτι οὐδόλως ἔχει ὄρε-
ξιν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἤθελεν ἢ ἐν κύπελλον τείου.

— Ὡ, μὰ τὸν Ἅγιον Γεώργιον ! εἶπον, ἐ-
λησημόνησα καὶ τί. Σελῆμ, δράμε ἀμέσως καὶ
φέρε ἐκείνην τὴν φιάλην· γνωρίζεις ποῖαν· φέρε
μοι προσέτι τὰ ἀργυρᾶ ποτήρια. Τὴν φιάλην ταύ-
την ἔφερον μετ' ἐμοῦ, ὅπως μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς
τὴν παροῦσαν περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἠλ-
πίξα νὰ φθάσω, μολονῶτι πολλάκις μοὶ ἐφαί-
νετο ἀδύνατος ἡ προσέλευσις αὐτῆς.

Ὁ Σελῆμ ἐγνωρίζον εἰς ποῖον μέρος εὐρίσκατο
ἡ φιάλη· ἀμέσως λοιπὸν ἐπέστρεψε φέρον μεθ'
ἐαυτοῦ φιάλην καμπανίτου οἴνου· ἐγχείρησας τῷ
Διδάκτωρι ἀργυρῶν ποτήριον πλήρες τοῦ ὀ-
ραίου τούτου οἴνου, ρίψας δὲ καὶ εἰς τὸ ἰδικὸν
μου ποτήριον ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ, εἶπον :

— Διδάκτωρ Λιθιγαστῶν, εἰς ὑγείαν σου !
— Καὶ εἰς τὴν ἰδικήν σου !
Ἀμφοτέροι δὲ εὐχόμενοι ἀλλήλους αἰσίαν ὑ-

γείαν ἐπίομεν τὸν καμπανίτην, τὸν ὅποιον εἶχον
φυλάξει διὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην συνάντησιν.

Ἡ συνομιλία ἡμῶν ἐξηκολούθει καθ' ὅλον τὸ
ἀπόγευμα· φαγητὰ ὑπῆρχον ἐν ἀφθονίᾳ· ἐξηκο-
λουθούμεν νὰ τρώγωμεν τὰ προσφερόμενα ἡμῖν,
μεχρὸς κορεσθέντες· ἐπαύσαμεν ἀμφοτέροι καὶ
αὕτη ἡ Καλιμᾶ, ἡ μάγειρος τοῦ Διδάκτορος, ἐ-
ξεπλήττετο βλέπουσα ἡμᾶς. Προέβαλλε τὴν κε-
φαλὴν ἐκτὸς τῆς θύρας τοῦ μαγειρείου, ὅπως βε-
βαιωθῆ ἂν πράγματι ἐκἀθήντο εἰς τὴν βεράνδαν
δύο λευκοί· καθότι αὕτη ἐγνωρίζον ἕνα μόνον.
ὅστις ἕνεκα τῶν συχνῶν ἀπυμῶν δὲν ἐσυνείθιζε
νὰ τρώγῃ· δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ ἐννοήσῃ πῶς συ-
νέβη ἡ συνάντησις αὕτη· ἐξεπλήττετο βλέπουσα
τὴν ἐξόδουσιν ταύτην τῶν φαγητῶν· ἡ δὲ ἐκ-
πληξις αὐτῆς ἐτελεύτα εἰς χαρὰν. Ὁ Διδάκτωρ
μοὶ διηγῆται τὰς πιστὰς ὑπηρεσίας καὶ τὴν με-
γάλην ἐκπληξιν, ἧτις κατέλαβεν αὐτὴν, ἅμα ἤ-
κουσε τοὺς πυροβολισμούς, δι' ὃν προσηκνύετο ἡ
εἰς Οὐζίζι ἀριζις ἐτέρου λευκοῦ ἀνθρώπου· ἐπὶ
τῇ ἀκοῇ τούτου ἡ καλὴ αὕτη γυνὴ ἐξῆλθε μετὰ
τρόμου ἐκ τοῦ μαγειρείου καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν
Διδάκτωρα· μεθ' ὃ ἐξῆλθε τοῦ τέμπου ἐρωτῶσα
ἂν τοῦτο ἦνε ἀληθές· πληροφορηθεῖσα δὲ καὶ
βεβαιωθεῖσα περὶ τῆς ἀριζις· ἡμῶν ἤρχισε ν' ἀ-
νησυχῆ, διότι οὐδὲ τεμάχιον ἄτου ὑπῆρχον ἐν
τῷ οἴκῳ τοῦ Διδάκτορος· ἐλυπεῖτο ὅτι δὲν ἠδύ-
νατο νὰ προπαρασκευάσῃ γεῦμα μεγαλοπρεπές
πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου :—«Μή-
πως εἶνε, ἔλεγεν, εἰς τῶν ἰδικῶν μας ; μήπως φέ-
ρει μεθ' ἐαυτοῦ ὑράσματα καὶ ὑαλίους κόκκους
ἐν ἀφθονίᾳ ; »

Ὁ Διδάκτωρ μοὶ εἶπεν ὅτι ἐπόλησεν ὅλα αὐ-
τοῦ τὰ ἐμπορεύματα καὶ ὅτι ἦτο πένης. Μόνον
εἶκασιν ὑράσματα εἶχε· καὶ αὐτὰ ἦσαν ὑποθη-
κευμένα εἰς μέθυσόν τινα βάρτην Σερῆρ καλού-
μενον, ὅστις ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Προξένου τῆς Με-
γάλης Βρεττανίας μετὰ τῶν ἐμπορευμάτων αὐ-
τῶν· ἐκτὸς τούτων ὑπέφερε καὶ ὑπὸ δυσεντερίας·
ἐν βραχεῖ, ὁ δυστυχὴς Διδάκτωρ ἦν ἀξιολύπητος.

Καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα, μολονῶτι πλήρης εὐτυ-
χίας δι' ἐμέ, παρήλθεν ὡς πᾶσα ἄλλη. Ἐχόντες
τὰ πρόσωπα ἡμῶν ἐστραμμένα πρὸς ἀνατολάς
ἐβλέπομεν τὰς ζορὰς σκιάς τῶν φοινίκων, οἵ-
τινες ὑψούντο πέραν τοῦ χωρίου καὶ ὑπεράνω
τῶν ὀρέων, τὰ ὅποια σήμερον διήλθομεν· τὸ σκό-
τος τῆς νυκτὸς ἐρχόμενον ἀρήραζε διαδοχικῶς
ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἕκαστον ἀντικείμενον.
Εὐχαριστοῦντες δὲ καὶ εὐγνωμονοῦντες πρὸς
τὸν Ἐπουράνιον Πλάστην καὶ Μεγαλόδωρον Θε-
τῆρα πάντων τῶν ἀγαθῶν, ἠκούσαμεν μακρόθεν
τὴν βροντὴν τῆς Αἰμῆς Ταγκανούιας καὶ τὰ

1. Οἱ ὕαλινοι κόκκοι ἐπέχουσι τόσον γαλίανον νομι-
μάτων ἐν Ἀφρικῇ, τὰ πανικὰ καὶ ὑράσματα, λαμβάνον-
ται ἀντὶ ἀργυρῶν, τὰ σιδηρὰ δὲ σόματα κυκλοφοροῦσιν
εἰς τινὰς χώρας ὡς χρυτῶς. Διὰ τῶν ἐμπορευμάτων τούτων
προμηθεύεται τις ζωοτροφίας. Τὰ δὲ χρυτὰ ἢ ἀργυρὰ νο-
μίσματα εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσι.
Σ. τ. Δ.

έντομα τῆς νυκτός, τὰ ὅποια ἐψάλλον ἐν χορῷ. Ὁραὶ παρήλθον, καὶ εἰσέτι ἐκαθήμεθα ἀναλογιζόμενοι τὰ ἐνδοξα συμβάντα τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτε ἐνεθυμήθην ὅτι ὁ Διδάκτωρ δὲν εἶχεν ἀναγνώσει εἰσέτι τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ. Ὅθεν ἐγερθεὶς εἶπον :

— Διδάκτωρ, καλλίτερον εἶνε διὰ σὲ ν' ἀναγνώσῃς τὰς ἐπιστολάς σου· δὲν δύναμαι λοιπὸν νὰ σ' ἐπασχολήσω ἐπὶ πλέον.

— Ναί, μοὶ εἶπεν, εἶνε ἀργά· πηγαίνω λοιπὸν ν' ἀναγνώσω τὰς ἐπιστολάς τῶν φίλων μου! Καλὴν νύκτα καὶ ὁ Θεὸς εἴη μετὰ σοῦ!

— Καλὴν νύκτα, ἀγαπητὲ Διδάκτωρ.

Ἐξύπνησα τὴν ἐπαύριον λίαν ἐνωρίς. Ὁ θάλαμος, ἐν ᾧ εὐρισκόμην, μοὶ ἐφαίνετο παράδοξος· καθότι ἀνοίξας αἰωνιδίως τοὺς ὀρθαλμούς μου παρετήρησα ὅτι εὐρισκόμην ἐντὸς θαλάμου καὶ οὐχὶ ἐντὸς τῆς σκηνῆς μου! . . . Ἄ! ναί! Ἐνεθυμήθην ὅτι εὐρον τὸν Λιβιγιστὸν καὶ ὅτι εὐρισκόμην ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Εἰσέτι δὲν ἐπίστευον τοῦτο· ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅπως βεβαιωθῶ περὶ τῆς πραγματικότητος τῶν χηρῶν σκηνῶν· οὐδὲν ὅμως ἤκουον ἢ τὸν μονότονον βρυχηθμὸν τῶν κυμάτων τῆς Αἰώνης Ταγκανύικας.

Ἦμην ἡσύχως ἐξηλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης μου· φύλλα φοινίκας ἀντὶ πτίλων μοὶ ἐχρησίμευον ὡς στρώμα· τρίχες δὲ ἵππου καὶ τὸ δέρμα τῆς ἀρκτου, ὅπερ ἔφερον μετ' ἐμοῦ, ἐκάλυπτον τὸ σῶμά μου ἀντὶ λινῶν ἐφαπλώματος· ἐν τοιαύτῃ εὐρισκόμενος καταστάσει ἤρχισα νὰ ἐξετάζω ἑμαυτὸν καὶ ν' ἀναλύω κατὰ νοῦν τὴν θέσιν μου.

— Διατί ἐστάλην εἰς τὸ μέρος τοῦτο;

— Ὅπως εὐρω τὸν Λιβιγιστὸν.

— Εὐρες αὐτόν;

— Βέβαια· δὲν εὐρίσκουμαι ἐν τῇ οἰκίᾳ του; εἰς ποῖον ἀνήκει ὁ μαχητὴς ἐκεῖνος, ὅστις κρέμαται στριζόμενος ἐπὶ τοῦ πασσαλοῦ ἐκείνου; τίνας ἐνδύματα, τίνας ὑποδήματα εἶνε αὐτά; τίς ἀναγινώσκει αὐτὰς τὰς ἐφημερίδας, αὐτὰς τὰς «Σαββατικὰς Ἐπιθεωρήσεις», αὐτὰ τὰ φύλλα τοῦ «Punch», τὰ ὅποια κείνται ἐσκαρμένα κατὰ γῆς;

— Καλὰ! τί μέλλεις νὰ πράξῃς τώρα;

— Θέλω εἰπῆ πρὸς αὐτὸν σήμερον ποῖος μ' ἐπεμψεν ἐνταῦθα καὶ διὰ ποῖαν αἰτίαν· μεθ' ὅθι ἔβλεψα τὴν εἰρημὴν αὐτοῦ νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Bennett καὶ δώσῃ αὐτῷ ὅσας δύναται εἰδήσεις περὶ τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ· δὲν ἤλθον νὰ σφραγίσθω τὰς ἀνακαλύψεις σου· ἀρκεῖ ὅτι εὐρον αὐτόν· ἢ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως; εἶνε ἐντελής; θέλει ὅμως εἶσθαι ἐντελεστέρα, ἂν μοὶ δώσῃ ἐπιστολάς διὰ τὸν κ. Bennett, ὡς καὶ γραπτὴν ὁμολογίαν ὅτι με εἶδεν.

— Πιστεύεις ὅτι θὰ πράξῃ τοῦτο;

— Διατί ὄχι; ἤλθον ἐνταῦθα πρὸς χάριν του·

δὲν ἔχει ἐμπορεύματα· ἐγὼ ἔχω· δὲν ἔχει ἀνθρώπους· ἐγὼ ἔχω· ἀφοῦ φέρωμαι πρὸς αὐτὸν φιλικῶς, ἀναμφισβήτως καὶ αὐτὸς θέλει προσενοχθῆ φίλικῶς πρὸς ἐμέ!

Ἐγερθεὶς τῆς κλίνης ἐνεδύθην ἡσύχως, σκοπὸν ἔχων νὰ περιπατήσω ὀλίγον ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Αἰώνης Ταγκανύικας πρὶν ἢ ἐξυπνήσῃ ὁ Διδάκτωρ· ἤνοιξα τὴν θύραν, ἥτις παρήγαγε κρότον τρομερὸν, καὶ ἐξῆλθον ἐπὶ τῆς βεράνδας.

— Καλὴν ἡμέραν, κύριε Στάνλεϋ, μοὶ εἶπεν ὁ Διδάκτωρ· εὐχαριστοῦμαι βλέπων σε ἐν ὑγείᾳ· ἐλπίζω ὅτι ἐκοιμήθης καλὰ· ἠγέρθην ἀργά τῆς κλίνης μου, καθότι ἀνεγίνωσκον τὰς ἐπιστολάς μου· μοὶ ἔφερες εἰδήσεις καλὰς καὶ κακὰς· ἀλλὰ, κάθησε πλησίον μου, παρακαλῶ.—Καὶ ἔκαμε θέσιν δι' ἐμὲ πλησίον του.—Ναί, πολλοὶ τῶν φίλων μου ἀπέθανον· ὁ μεγαλύτερός μου υἱὸς ἔπαθε δυστύχημά τι θλιβερόν, δηλαδὴ ὁ υἱὸς μου Θωμᾶς· ὁ δεῦτερος υἱὸς μου Ὁσβάλδος σπουδάζει τὴν ἰατρικὴν καὶ εἶνε καλὰ· ἡ μεγαλύτερα θυγάτηρ μου Ἄγνη διασκεδάζει ἐντὸς τοῦ ἀκακίου μετὰ τῆς οἰκογενείας Young· ὡσαύτως καὶ ὁ Σίρ Ροδερίγος εἶνε καλὰ καὶ μοὶ δίδει ἐλπίδας ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλει με εἶδει· μοὶ ἔφερες τόσα πολλὰ νέα, σ' εὐχαριστῶ.

— Διδάκτωρ, πιθανὸν νὰ ἐξεπλάγῃς διὰ τὴν ἐνταῦθα ἔλευσίν μου· ἀγνοεῖς ἴσως τὸ αἶτιον αὐτῆς;

— Τῷ ὄντι, ὅταν ἤκουσα τοῦτο παρὰ τῶν Ἀράβων, ἐξεπλάγην. Κατὰ πρῶτον σ' ἐνόμισα ἀπεσταλμένος παρὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως· εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπολοχαγοῦ Le Saint, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν εἰς ὀλίγων ἀπὸ τοῦ Κονδοκρόου μιλίων ἀπόστασιν· ἤκουσα ὅτι ἔφερες μετὰ σοῦ λέμβους, πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐμπορεύματα· τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ πιστεύσω ὅτι εἶσαι Γάλλος· τις ἀξιωματικὸς, μεχρισοῦ εἶδον τὴν Ἀμερικανικὴν σημαίαν· καὶ—σοὶ λέγω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν—ἠὲν ἐχαριστήθην τὰ μέγιστα ὅτι δὲν ἦσο Γάλλος, ἀλλ' Ἀμερικανός· καθότι ἂν ὁ ἀνθρώπος, τοῦ ὁποίου τὴν ἔλευσιν μοὶ ἐγνωστοποίησαν, ἦτο Γάλλος καὶ δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἀγγλικὴν, ἀμφότεροι ἠθέλομεν κάμει μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς Οὐζιζί! φαντάσθητι δύο λευκοὺς μὴ ἐνοοῦντας ἀλλήλους καὶ ἐν τῷ μέσῳ μάλιστα αὐτῶν τῶν μαζῶν εὐρισκομένους! Δὲν ἠθέλησα νὰ σ' ἐρωτήσω περὶ τούτου χθὲς, καθότι δὲν ἐνδιέφερα.

— Καλὰ, εἶπον μετὰ μειδιάματος, χεῖρὸς ὅτι εἶμαι Ἀμερικανός καὶ οὐχὶ Γάλλος, ἀφοῦ καὶ σὺ ἐπιθυμῆς τοῦτο· χαίρω ὅτι δύναμεθα νὰ συνδιαλεγώμεθα καὶ νὰ ἐνοοῦμεν ἀλλήλους ἐντελῶς ἄνευ διαρρηγνέως. Ἀλλ' ἄκουσον, Διδάκτωρ, τὸ πάντων σπουδαιότερον· μὴ ἐκπλαγῆς ποσῶς ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ· μὴ θυμιάσῃς ὅταν σοὶ εἶπω ὅτι ἤλθον ἐνταῦθα πρὸς ἀναζήτησίν—ΣΟΥ!

— Πρὸς ἀναζήτησιν ἐμοῦ;

— Ναί.

— Πῶς;

— Καλὰ! ἤκουσές ποτε περὶ τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης»;

— Ἐ, ποῖος δὲν γνωρίζει τὴν ἐφημερίδα ταύτην;

— Ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πατρὸς του, ὁ κ. James Gordon Bennett, υἱὸς τοῦ κ. James Gordon Bennett, ἰδιοκτήτου τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ἰόρκης», μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὲ εὐρω—νὰ λάβω ὅσας ἐπιθυμῆς νὰ δώσῃς εἰδήσεις περὶ τῶν ἀνακαλύψεων σου—καὶ νὰ σὲ βοηθήσω μάλιστα, ἂν δύναμαι, πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἐπιχειρήσεώς σου.

— Ὁ νέος κ. Bennett σ' ἐπεφόρτισε ν' ἔλθῃς πρὸς ἀναζήτησιν ἐμοῦ, νὰ μ' εὐρῃς καὶ νὰ με βοηθήσῃς; Ὑμεῖς Ἀμερικανοὶ νὰ σκέπτεσθε τοσοῦτον περὶ ἐμοῦ; τοῦτο μοὶ προξενεῖ ἐντύπωσιν! με κάμνει ν' ἀλαζωνεύωμαι! καὶ ἤλθες μάλιστα εἰς καλὴν περίστασιν· καθότι ἤρχισα νὰ σκέπτομαι ὅτι πρέπει νὰ καταργῶ εἰς τὸ μέτρον νὰ ἐπαιτήσω παρὰ τῶν Ἀράβων· καὶ αὐτοὶ στεροῦνται ὑφασμάτων, καὶ ὀλίγον ποσὸν ἱαλίνων κόκκων ὑπάρχει εἰς Οὐζιζί! ἐκεῖνος ὁ ἀρχιεὶς Σερῆρ με κατελήστευσεν· ἄχ! πόσον ἐπεθύμουν νὰ εὐχαριστήσω με αὐτὰ μου τὰ χεῖλη τὸν κ. Bennett! πόσον ἐπεθύμουν νὰ σοὶ ἐκφράσω διὰ περισσοτέρων καὶ καταλληλοτέρων λέξεων τὰς πρὸς τὸν κύριον τοῦτον εὐχαριστίας μου· πόσον ἐπεθύμουν δι' ἔργων νὰ σοὶ δείξω μέχρι τίνας με συγκινεῖ ἡ μεγαλόδωρος αὐτὴ ὑπὲρ ἐμοῦ πράξις σου!

— Τώρα, Διδάκτωρ, σοὶ διηγήθην τὸ αἶτιον τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεώς μου· ἄς προγευματίσωμαι, ὁ Φεράζης θὰ μᾶς φέρῃ τὸ πρόγευμα· πιστεύω ὅτι ἔχεις ὄρεξιν.

— Ναί, καθότι οἱ λόγοι σου μάλιστ' ἐμ' ἐχαρίστησαν! Ἡ Χαλιμὰ εἶνε ἡ μάγειρός μου, οὐδέποτε ὅμως δύναται νὰ κάμῃ διάκρισιν μεταξὺ τοῦ τείου καὶ τοῦ καφέ.

Ὁ μάγειρός μου Φεράζης εἶχεν ἑτοιμον τὸ πρόγευμα, ὡς πάντοτε, συνιστάμενον ἐκ καλοῦ τείου καὶ ἐνὸς πινακίου πλήρους πλακούντων, τοὺς ὁποίους ὁ Διδάκτωρ ὠνόμαζε «dampers»· ἔσον τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐνοστιμεύμενον αὐτοῦ, ἀλλ' ἦσαν κατάλληλοι διὰ τὸν Διδάκτωρα, ὅστις εἶχεν ἀπωλέσει ὅλους αὐτοῦ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τὴν σκληρὰν τροφὴν τῆς Λούνδας, κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ὁποίας οὐδὲν ἄλλο ἔτρωγεν ἢ πρασίνοις στάχεις ἰνδικοῦ σίτου· κρέας δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ γόρᾳ ἐκείνῃ· ἢ δὲ δύναμις τὴν ὁποῖαν κατέβαλλε πρὸς μάσησιν τῶν στάχτων αὐτῶν εἶχε καταστρέψει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ.

Ὁ Διδάκτωρ μοὶ ἔλεγεν ὅτι με ἐξέλαθεν ὡς ἀνθρώπον πολυτελεῖ καὶ πλούσιον, ὅταν εἶδεν ἐπὶ τῶν ὤμων ἐνὸς τῶν ἀνθρώπων μου τὸ λουτρόν

μου· σήμερον ὅμως ἤρχισε νὰ με νομίζῃ πολυτελέστερον καὶ πλουσιώτερον, ὅταν εἶδε τὰ μαχαίρια καὶ περόνια μου, τὰ πινακία, τὰ ποτήρια, τὰ ὑποκύπελλα. τὰ ἀργυρᾶ κοχλιάρια καὶ τὰ τειοκύπελλα, τὰ ὅποια ἦσαν πρὸς τοῦτοις ἐξ ἀργύρου· πάντα ταῦτα ἠκτινοβόλουν ὑπὸ τῆς καθαριότητος· ἐτέθησαν κατὰ τάξιν ἐπὶ πλουσίου περσικοῦ τάπητος· ὁ Διδάκτωρ ἐθαύμαζε βλέπων τὴν πολυτελεῖ ταύτην τράπεζαν, τὰ ὠραία ταῦτα ἀργυρᾶ σκευῆ, ἐξεπλήττετο δὲ παρατηρῶν τὴν προθυμίαν μετὰ τῆς ὁποίας ὑπηρετοῦμην ὑπὸ τῶν κίτριων καὶ μελανῶν Ἐρμῶν μου.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐν Οὐζιζί βίου ἡμῶν. Διῆλθον πολλάκις ἀνὰ μέσον πεδίων μάχης, ἐγενομένη μάρτυς ἐμφυλίων πολέμων, ἐπαναστάσεων, πολιτικῶν ταραχῶν καὶ σφραγῶν· πολλάκις ἔστην πλησίον καταδικασμένων φονεῶν, ὅπως παρατηρήσω καλῶς τὴν τελευταίαν ἀγωνίαν καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν στεναγμούς· οὐδὲν ὅμως τούτων με συνεκίνησε τοσοῦτον ὅσον αἱ θλίψεις καὶ τὰ δεινὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ· αἱ στερήσεις, τὰ παντοῖα δυστυχήματα τὰ ὅποια μοὶ διηγεῖτο ἐνεποίησαν πράγματι βαθεῖαν εἰς τὸν νοῦν μου ἐντύπωσιν. Ἐνετάλην ν' ἀνεύρω τὸν Λιβιγιστὸν κατὰ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1869· ὁ κ. Bennett εἶχεν ἑτοιμα τὰ χεῖρη καὶ ἐγὼ ἤμην ἑτοιμος διὰ τὸ ταξίδιον. Ἀναχωρήσας ἐκ Παρισίων δὲν προεχώρησα κατ' εὐθείαν εἰς τὸν κύριον σκοπὸν τῆς περιηγήσεως, ὅστις ἦτο ἡ ἀναζήτησις τοῦ πεπλανημένου Διδάκτορος· πρὶν ἢ προχωρήσω εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, εἶχον πολλὰς ὑποθέσεις νὰ τελειώσω, πρὸς τοῦτοις δὲ πολλὰς χιλιάδας μιλίων νὰ διατρέξω. Ὑπόθεσον ὅτι ἐπορευόμην κατ' εὐθείαν ἀπὸ Παρισίων εἰς Ζαγγιβάρ· μετὰ ἐπτά ἴσως ἢ ὀκτὼ μῆνας θὰ εὐρισκόμην εἰς Οὐζιζί! ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ εὐρισκον εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὸν Λιβιγιστὸν· καθότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Διδάκτωρ ἦτο εἰς τὸν ποταμὸν Λουαλάβαν· ἠθέλον λοιπὸν ἀναγκασθῆ νὰ διέλθω τὰ ἀρχαία δάση τῆς Μανουέμας ἀναζητῶν τὰ ἔχνη του, καὶ νὰ ὀδεύσω ἐκατοντάδας μιλίων ἐπὶ τῶν σκολιῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Λουαλάβα. Καθ' ἣν ὅμως ἐποχὴν ἐγὼ, ἀνελθὼν τὸν Νεῖλον καὶ ἐπιστρέψας εἰς Ἱεροσόλυμα περιηγούμενη τὴν Κωνσταντινουπόλιν, τὴν Νότιον Ῥωσίαν, τὴν Κούκασον καὶ τὴν Περσίαν, ὁ Λιβιγιστὸν ἠσχολεῖτο εἰς ἐπωφελεῖς ἀνακαλύψεις πρὸς ὄφελος τῆς Αἰώνης Ταγκανύικας. Πρὸς τοῦτοις ἀνάγκη νὰ παρατηρήσῃς, ἀναγνώστα, ὅτι ἔβηκα εἰς Οὐνιανουμῆ περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ἰουνίου καὶ ὅτι ἐνεκα πολέμου ἔμεινα τρεῖς περίπου μῆνας εἰς τὸ μέρος τοῦτο διάγων βίον ὄχληρόν, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου, ἐνῶ ἐγὼ παρεκωλύομην ὑπὸ τοσοῦτων συμβάντων, ὁ Λιβιγιστὸν ἐπανήρχετο εἰς Οὐ-

ζιζι κατά τον αυτόν μήνα 'Ιούνιον' έφθασε δε εις Ουζιζι τον 'Οκτώβριον. Την δε Σεπτέμβριον άπαλλαχθείς της άφορήτου εϊρκτής, μετά μεγάλης ταχύτητος προεχώρησα νοτίως εις Ουκονόγγο, μετά ταύτα δυτικώς εις Ουκκουένδην, ύστερον βορείως εις Ουβίνζαν και τέλος προςδυμας εις Ουζιζι, τρεις μόνον εβδομάδας μετά την άφιξιν του Διδάκτορος εις τὸ μέρος τουτου' εύρον δε αυτόν άναπαυόμενον υπό την βεράνδαν του οίκου του έχοντα τὸ πρόσωπον έστραμμένον προς άνατολάς, ήτοι προς την διεύθυνσιν από της οποίας ήρχόμην. 'Αν άνεχώρουν κατ' εύθειαν εκ Παρισίων προς άναζήτησιν αυτού, ήθελον άπωλέσει αυτόν' αν προεχώρουν εις Ουζιζι κατ' εύθειαν εξ Ουκκουεμβε, πάλιν ήθελον άπωλέσει αυτόν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ο ΣΙΔΗΡΟΣ

'Εράνισμα ύπό***

'Ο σίδηρος είναι τὸ χρησιμώτατον, άλλ' άμα και τὸ άφθονώτατον των εν τῇ γῆ μετάλλων. 'Η χρῆσις δ' αυτού έπεκτείνεται γενικῶς επί παντοίων και πικμπληθῶν άντικειμένων, από του άπλου μακαιριδίου, του άντι πενταλέπτου τιμωμένου, από της βελόνης και της μεταλλικῆς γραφίδος, μέχρι των βιβδων των σιδηροδρόμων.

'Ο σίδηρος ήν γνωστός από των παναρχαιοτάτων χρόνων. Διάσημος αιγυπτιαλόγος, ο άκαδημαϊκός Chabas, γράφει περί τουτου τὰ εξής εν τῇ Μελέτῃ αυτού περί της ιστορικῆς αρχαιότητος:

«'Ο σίδηρος ήν άείποτε γνωστός παρά τοις Αιγυπτίοις, και πρό αυτών έτι των ιστορικῶν χρόνων. 'Από τετρακιςχιλίων πρό Χριστου έτων έγίνωσκον να μεταχειρίζονται αυτόν εις πάσας τὰς περιστάσεις, καθ' ας και νυν ποιούμεθα χρῆσιν αυτού, οὐδε των φαρμακευτικῶν σκευασίων εξαιρουμένων.»

'Αλλαχού δε σημειοῖ τάξιλονθα'

«'Η Γένεσις αναφέρει την εύρεσιν του μετάλλου τουτου εις την εποχήν των πρό του κατακλυσμού πατριαρχῶν. . . . 'Επί 'Ομήρου ή χρῆσις του σιδήρου ήν πάγκαινος' έγίνωσκον δε και να βάπτωσιν αυτόν, όπως τον μεταποιώσιν εις χάλυβα. . . . 'Εν τοις έρειπίοις της Νινευι, κατασκαφείσης πρό 2483 έτων, ο κ. Α. Πλάς άνεκάλυψε σωρείαν σιδηρῶν εργαλείων, βάρους έκατοντακιςχιλίων χιλιογράμμων περίπου' ήσαν δε ταύτα άλύσεις, άγκιστρα, αξίναι, άρπάγαι, ύννια, κλ.»

'Ετερός τις συγγραφεύς αναφέρει ότι εν αρχαιοις τάφοις και μνημείοις άνεκαλύφθησαν άπεικονίσεις κρεωπωλῶν, άκονιζόντων, κατὰ τρόπον σχεδόν όμοιον τῷ παρά τοις καθ' ήμῶς κρεωπόλαις εν χρήσει, τὰς μαχαίρας αυτών εις στρογγύλα σιδηρᾶ εργαλεία. Τὰ τοιαύτα έρ-

γαλεία εις καχρωματισμένα κυανῷ χρώματι, υπερ εν τῇ αρχαιότητι έσήμαινε τον σίδηρον ή τον χάλυβα, ως άφ' έτέρου τὸ έρυθρόν χρώμα ένεφαινε τον δρείχαλλον. Χρῆσιν του σιδήρου ίποιούντο και οί αρχαιοι 'Αραβες εν τοις προϊστορικοις χρόνοις. 'Εν αρχαιοις σκανδιναυκοις τάφοις εν Δανία εύρέθησαν ξίφη και μάχαιραι, ών ή λαπίς ήν χρυσῆ ή χαλκῆ, ή δ' άκωκή χαλυβδίνῃ' εξαγεται δ' εκ της τοιαύτης χρήσεως των μετάλλων, ότι οί τάφοι εκείνοι άνέρχονται εις άπωτάτην αρχαιότητα.»

'Εν τῇ Γενέσει (Δ', 22) αναφέρεται ότι ο Θάβελ, άπόγονος του Κάιν, 24 έκατονταετηρίδας πρό Χριστου ζήσας, κατὰ την βιβλικήν χρονολογίαν, «ήν σφυροκόπος και χαλκεύς χαλκοῦ και σιδήρου.»

Πολλαχού της 'Ιλιάδος (τήν δε πολιορκίαν της Τροίας οί πλείστοι άνάγουσιν εις την ΙΒ' π. Χ. έκατονταετηρίδα), ο 'Ομηρος μνημονεύει του σιδήρου.

'Ο βῶλος σιδήρου, εν ο' 'Αχιλλεύς προσφέρει ως βραχτεον εις τοῦς επί τῇ ταφῇ του Πατρόκλου άγῶνας, καλεῖται βῶλος αὐτοχρόνος, ίσως δε διά τουτου ένοσεῖται σίδηρος μετεωρικός. 'Εκτός τουτου ως βραχτεα τόξου τίθησιν ιδεῖτα σιδηρον διά την άκωκήν των βελῶν.

'Εκ τῷ Κ της 'Ιλιάδος ο Δάλων, αιχμαλωτευθείς υπό του Διομήδους προσφέρει αυτόν λίτρα άφθονον ποσότητα χαλκοῦ, χρυσοῦ και σιδήρου μετά τέχνης εργασιμένων.

'Εν τῷ Α, εν τῇ περιγραφῇ της πανοπλίας του 'Αγαμέμνονος γίνεται μνεία κυανῶν χάλυβος.

'Εν τῷ Ξ, αναφέρονται αἱ σιδηραὶ πέδαι, δι' ών ο Ζεύς προσέδεδεσε την 'Ηραν εν τῷ ούρανῷ.

Τέλος, όπως άπορύγωμεν την πληθύν των παραιομένων, καταλήγομεν την βραχυτάτην ταύτην σημείωσιν περί του σιδήρου παρά τοις αρχαιοις διά του εξής άποσπάσματος εκ του σπουδαιοτάτου συγγράμματος του ακαδημαϊκοῦ κ' 'Ροσινιδλ *Περί των μετάλλων κατὰ την αρχαιότητα* τὸ άπόσπασμα τουτου διαλαμβάνει περί των μεταλλευτῶν ήμιθέων και της εκάστου ειδικότητος.

«'Οί Δάκτυλοι είναι οί πρώτοι εργατάμενοι τὰ μετάλλα' οί Κάθειροι εύρον την χώνουσιν αυτών' οί Κορύβαντες έχάλκευον όπλα και γεωργικά εργαλεία, οί δε Τελχίνες άνύψωσαν την μεταλλουργικὴν εις τὸ ύπακτον σημείον της τελειοποιήσεως αυτης.»

'Η έκμετάλλευσις του σιδήρου άνέρχεται εις εποχάς, ών την άφ' ήμων χωρίζουσιν αυτὰς χρονικὴν άπόσταν οὐδε να υπολογίσωμεν καν δυνάμεθα. Μόνον ο εκ των σιδηρωρχειών της νόσου 'Ελβας εξαχθείς σίδηρος, κατὰ τοῦς υπολογισμοῦς των μηχανικῶν οἱτινες καταμέτρησαν τὸ ποσόν του μετάλλου, υπερ περιείχον αἱ εν

τη νήσω διατηρούμεναι έτι στοαὶ και σύριγγες, άπῆται εργασίαν αδιάλειπτον τριακοντακιςχιλίων έτων, άπασχολουμένων πρός τουτο τοσούτων εργατῶν, ύσους κατὰ μέγιστον ὄρον ηδύναντο να χωρήσωσιν αἱ σύριγγες. 'Οτι δ' οί τοιοῦτοι υπολογισμοί οὐδαμῶς είναι υπερβολικοί μαρτυροῖ ή εύρυτάτη και βαθυτάτη έκτασις των μεταλλευτικῶν εργασιῶν εν τῇ νήσω εκείνη, ήν ή αρχαιοι 'Ελληνες άπεκάλουν *Aithalia*, εκ της αἰθάλης των καμίνων. Φαίνεται δ' ότι κατὰ τοις αρχαιοτάτοις χρόνοις ή Αίγυπτος, άμοιρῶσα σιδηρωρχειών, προσμηθέετο εκ των προκινῶν μεταλλείων της 'Ελβας κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τον σίδηρον και τον χάλυβα, τὰ άναγκαίουτα πρός άνέγερσιν των κλοσσιαίων αρχιτεκτονικῶν αυτης έργων και λάξευσιν των θεολίσκων και τοσούτων άλλων μνημείων εκ γρῆντου. Διότι διά σιδηρῶν εργαλείων και οὐχι διά πυριτόλιθου, ως έσφαλμένως σφός τις έργωμάτευσεν, ελαξεύθησαν βεβαίως οί μεγάλοι έκτεροι λίθινοι όγκοι, οί χρησιμεύσαντες; προς οικοδομήν των πυραμίδων, ών ή βάσις, κατὰ την μαρτυρίαν του 'Ηροδότου, είσεχώρει υπό την γῆν μέχρι βάθους ίσου πρός τὸ ύπερ την γῆν ύψος αυτών. Οὐδ' αἱ γιγάνταις ύπόγειοι προϊστορικῆ οικοδομαὶ εν Αιγύπτῳ διά λιθίνων εργαλείων κατασκευάσθησαν, οὐδ' αἱ πρός διουχέτουςιν των υδάτων της Κωπκίδος εν τῷ βράχῳ ίσκαλισμέναι πενήκοντα περίπου διώρυγες και καταδόθραι, ών ή ελαχίστη έχει πλέον των τεσσαέρων χιλιομέτρων μήκος' πᾶσαι δ' ελάμβανον τὴν αέρα εκ πολυαριθμῶν και βαθυτάτων φρεάτων, επί των κορυφῶν του όρους Πτώου έχόντων τὰ στόμια. 'Εργα πάντα ών άνεξιχίαστος ή έπαγῆ, πάντως ὄμως εις τοῦς προϊστορικούς άνήκουσα χρόνους.

'Ο σίδηρος καιτοι εν άφθονία πανταχού της γῆς εγκατεσπαρμένος, σπανιότατα εύρίσκειται εν άμιγεί καταστάσει. Δείγματα καθαροῦ σιδήρου περιέχουσιν οί αερόλιθοι, άλλὰ και οὔτοι οὐχι πάντοτε' διότι ως επί τὸ πλείστον ο σίδηρος αυτών περιέχει μικρὴν ποσότητα κοβαλτίου, νικελίου, θείου, φωσφόρου και μαγνησίου. 'Η άναλογία του νικελίου ποικίλλει μεταξύ 2 μέχρις 20 τοις 100, του κοβαλτίου σπανίως υπερβαίνει τὸ 4 100, των δ' άλλων ουσιῶν ή ποσότης είναι ελαχίστη. μόλις άνερχομένα εις 1 100.

Οί αερόλιθοι ήσαν γνωστοί κατὰ την αρχαιότητα. Τὰ νεώτερα ὄμως επιστημονικά σωμάτια μέχρι των πρώτων έτων του παρόντος αἰώνος δεν παρεδέχοντο τὸ δυνατόν της ύπάρξεως αυτών. 'Εδέησεν επιστημότατον μέλος της Γαλλικῆς 'Ακαδημίας των επιστημῶν, ο Βιὸ, να μαρτυρήσῃ επισήμως εν συνεδριάσει αυτης ότι παρευρίσκατο αυτοπροσώπως κατὰ την εν έτει ΙΑ' της Γαλλικῆς Δημοκρατίας την 6 του

μηνός Φλωρεὰλ εν Λάγλ επισυμβάσαν βροχήν λίθων, ών έφερε μεθ' εκυτου δείγματα. Τὸ γεγονός τουτο ήρκεσε να πείσῃ τοῦς ακαδημαϊκοῦς περί της πραγματικῆς ύπάρξεως των αερόλιθων.

'Εν τούτοις και τῷ 1769 ο Πάλλας, σφός τιμῶν και δικαίως την 'Ρωσίαν, κατὰ την άποστολήν του εις Σιθερίαν προς παρατήρησιν της διαβάσεως της 'Αφροδίτης διά του ήλικαοῦ όρους, άνεκάλυψεν εν τῇ κορυφῇ ύψηλοῦ τινος όρους όγκον σιδήρου 750 χιλιογράμμων βάρους, εν δεν εδίστασε να θεωρήσῃ αερόλιθον.

Τῷ 1751 εν 'Αγγάμ της Κροατίας και εν Σταίνβαχ της Βοημίας εθεβαιώθη ή πτώσις δύο όγκων σιδήρου, ών ο έτερος εξήγιζε 55 και 1/2 χιλιογράμματα.

Τῷ 1784 όγκος σιδήρου βάρους 36 χιλιογράμμων έπεσεν εν Τουλουκᾶ του Μεξικου. Τῷ δ' αυτῷ έτει εν 'Αρβχ της Ουγκαρίας έπεσεν έτερος 10 και πλέον χιλιογράμμων βάρους.

Τῷ 1804 εν Χιμάι της Χιλή παρετηρήθη ή πτώσις σιδήρου 50 χιλιογρ. και εν Χαροίς του Μεξικου έτέρου 79 χιλιογρ.

Τῷ 1825 παρά τῇ Σάντα-Φε της Περουβίας έπεσε μικρός όγκος μετεωρικού σιδήρου σχεδόν καθαροῦ, εύμαλάκτου και συμπαγούς, οὔ μέρος έχρησίμευσε προς κατασκευὴν ξίφους, προσνεχθέντος τῷ Βολιβάρ.

'Αλλ' αν σπανιότατη δημέρη άποβαίνει ή πτώσις σιδήρου ούρανθεν, άφ' έτέρου προς άντιστάθμισιν άνκαλύπτονται από καιροῦ εις καιρόν όγκοι μέγιστοι του μετάλλου τουτου, ών οὐδε κατὰ προσέγγισιν καν δυνατόν να δρισθῇ ο χρόνος της εις την γῆν πτώσεως.

Οὕτω μόλις τῷ 1844 παρετηρήθη εν Στανικᾶ της Ουγκαρίας επί της επιφανείας του έδάφους όγκος σιδηρούς, οὔ μόνον 200 λίτραι ενναπελίποντο πλέον, διότι κατὰ διαφόρους έποχάς οί κάτοικοι απέκοψαν προς χρῆσιν των εξ αυτου τριςχιλίας περίπου λίτρας σιδήρου.

Εις μέρη τινά της νοτιοανατολικῆς 'Αφρικῆς εύρίσκειται, κατὰ την μαρτυρίαν 'Αγγλου τινός περιηγητοῦ, άφθονώτατος μετεωρικός σίδηρος, εκλείπων ὄμως δημέρη, διότι οί ίθαγενεῖς κάτοικοι, ένεκα της μετά πεπολιτισμένον εθνῶν επιμιξίας αυτών, μαθόντες την αξίαν του, τον συνάγουσι και τον χρησιμοποιούσι.

'Εν τῇ κορυφῇ Χόγουκ της 'Ινδιάνης άνεκαλύφθη τῷ 1862 εις βάθος 60 έκαστων του μέτρου καθαρότατος όγκος νικελιοῦχοῦ σιδήρου, άρτίως κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πεσών. Κατὰ την αυτην δ' εποχήν εν τῇ Δυτικῇ Βικτωρίᾳ παρά τῷ Ευέλπιδι άρωτηρίῳ έπεσεν όγκος σιδήρου, ελκων 3 χιλιογρ., άπαραλλάτως δ' όμοιος τῷ προηγούμενῷ μέρος αυτού διατηρεῖτο στιλπνόν έτι, μαρτυροῦν ότι άπεκόπη έτέρου όγκου κατὰ την στιγμὴν της πτώσεως του.

Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Red-River ἐν Λουϊσιάνῃ εὐρέθῃ ὄγκος, ἔλκων 1500 χιλιόγρ. Ἐν Βαχίᾳ τῆς Βροσιλίας 7000 χιλιόγρ. Ἐν Ὀκούμβα τῆς Περουβίας 15000 χιλιόγρ. Παρὰ τὸ Δουραγκῶ ἐν Μεξικῷ 20000 χιλιόγρ.

Ἐσχάτως δὲ ἐμπορικῆς τις προκήρυξις ἐξ Ὑασιγκτῶνος ἀνήγγαλε τὴν πώλησιν ἑκτῶ ὄγκων μεταωρικοῦ σιδήρου, βάρους 290 μέχρις 654 λιτρῶν, εὐρεθέντων περὶ τὴν Σάντα-Ρόζα τοῦ Μεξικοῦ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους Ἀμερικανός τις συνταγματάρχης ἀπέστειλεν εἰς τὸ Σμιθσόνειον μουσεῖον ὄγκον σιδήρου ἔλκοντα 252 λίτρας.

Τέλος τῷ 1870 ἐν Ὀδιφῇ τῆς νήσου Δίσκου ἐν Γροελανδίᾳ ἀνεκαλύφθησαν ἐν χώρῳ πεντήκοντα περίπου τετραγωνικῶν μέτρων δεκαπέντε ὄγκοι σιδήρου, βάρους δωδεκακισχιλίων μέχρις εἰκοσακισχιλίων χιλιογράμμων.

Λίαν περιεργον δὲ καὶ δυσεξήγητον εἶναι ὅτι πάντες οἱ ὄγκοι οὗτοι εὐρέθησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐκείνοι ἐτι, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ βάρους των, ἔπρεπε νὰ βυθισθῶσι κατὰ τὴν πτώσιν των ἐν τῇ γῇ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων παραδειγμάτων, ἅτινα ἀνωτέρω παρεθέσαμεν δύναται τις νὰ κρίνῃ, ἂν μάλιστα λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ ἐννέα δέκατα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς κατέχονται ὑπὸ θαλασσῶν καὶ ἀνεξερευνητῶν χωρῶν, πόσον ὑπέρογκος εἶναι ἡ ποσότης τοῦ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πεσόντος εἰς τὴν γῆν μεταωρικοῦ σιδήρου.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰς γενικὰς φυσικὰς τοῦ σιδήρου ιδιότητας.

Ἐν καθαρῇ χημικῇ καταστάσει ὁ σίδηρος ὁμοιάζει τῷ ἀργύρῳ κατὰ τὴν λευκότητα. Εἶναι ἐπιδεικτικὸς μεγίστης στιλπνότητος, εἰς ἄκρον γλίσχρος καὶ εὐκαμπτότερος τοῦ συνήθους μαλακοῦ σιδήρου. Ἀλλὰ τοσοῦτον εἶναι μαλακός, ὥστε οὐδὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ἐλαχίστην παρουσιάζει κατὰ τὴν τριβὴν ἀντίστασιν, τήκεται δὲ ἐν θερμοκρασίᾳ ἀνωτάτου βαθμοῦ.

Τὰ διάφορα τοῦ σιδήρου εἶδη, τὰ ἐν χρήσει ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, δύναται νὰ ταχθῶσιν εἰς τρεῖς μεγάλας κατηγορίας. τὴν τοῦ μαλακοῦ σιδήρου, τὴν τοῦ χυτοῦ καὶ τὴν τοῦ χάλυβος.

Ὁ χάλυψ φαίνεται κατέχων τὸ μέσον μεταξὺ τοῦ μαλακοῦ καὶ τοῦ χυτοῦ σιδήρου, ὧν συνεχνοὶ τινὰς ιδιότητας. Δύναται νὰ τακῇ, νὰ χαλκευθῇ, καὶ κατὰ βούλησιν νὰ καταστῇ μαλακός ἢ σκληρὸς ἀναλόγως τῆς ταχύτητος, ἢ τῆς βραδύτητος τῆς ἀποψύξεως αὐτοῦ.

Ὁ χυτὸς σίδηρος εἶναι ἥττον γλίσχρος τοῦ μαλακοῦ, ἀλλὰ σκληρότερος αὐτοῦ. Ἡ τῆξις αὐτοῦ ἀρχεται ἐν θερμοκρασίᾳ σχετικῶς μεγίστη.

Ὁ μαλακὸς σίδηρος συνήθως εἶναι φαῖος, ἐνίοτε ὁμῶς ἔχει κυανωπὸν χροῖμα. Ἡ πελογι-

σθη ὅτι τήκεται ἐν θερμοκρασίᾳ 2000 βαθμῶν ἢ 1550, καθ' ἑτέραν μέθοδον. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὅσον ὁ σίδηρος εἶναι καθαρώτερος τόσο καὶ ἡ τῆξις αὐτοῦ δυσκολωτέρα.

Ὁ καθαρώτερος σίδηρος ἔλκεται ὡσαύτως καλλίτερον ὑπὸ τοῦ μαγνήτου' ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει καὶ μαγνητίζεται εὐκολώτερον, ἀλλ' ἡ μαγνητικὴ αὐτοῦ κατάστασις δὲν διατηρεῖται ὅσον ἐν τῷ σιδήρῳ τῷ περιέχοντι μέρη ἀνθρακος. Ὁ σίδηρος δὲ παρέχων 0,65% ἀνθρακος, καθαριζόμενος πάσης ἄλλης ξένης οὐσίας, δύναται βαπτόμενος νὰ μεταβληθῇ εἰς χάλυβα. Ὁ δὲ περιέχων 1,50% ἀνθρακος εἶναι ὁ καταλλήλοτατος πρὸς κατασκευὴν χάλυβος, ὡς σκληρότερος καὶ γλίσχρότερος.

Ὁ σίδηρος, ἐν ᾧ ἡ ἀναλογία τοῦ ἀνθρακος ὑπερβαίνει τὸ 1,50%, εἶναι μὲν σκληρότερος ἀλλὰ καὶ ἥττον γλίσχρος καὶ ἐλατός.

Ὁ σίδηρος, ὁ περιέχων ποσότητα τινὰ σιλικίου, θείου, φωσφόρου, δύναται ἐπίσης νὰ βαφθῇ, καὶ νὰ ἐκπέμπῃ σπινθήρα πληττόμενος ὑπὸ πυρίτου λίθου.

Τὸ μαγκανήσιον ἀναμιγνύμενον τῷ σιδήρῳ καθίστησιν αὐτὸν ἐλατότερον.

Ὁ σίδηρος εἶναι ἥττον ἐλατός τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, καθίσταται δ' ἐλατότερος ὑποβαλλόμενος εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν. Σφρηλατούμενος ἐν διαπύρῳ καταστάσει προσλαμβάνει οἰονδήποτε σχῆμα, καθίσταται δὲ μαλακός ὅταν καμινευθῇ μέχρι λειῶν καὶ πολλὰ αὐτοῦ τεμάχια δύναται τότε νὰ συγκολληθῶσι.

Τὸ θερμοαγωγὸν αὐτοῦ εἶναι βαθμῶν 374, ἐνῶ τοῦ χρυσοῦ 1000.

Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν χαλκὸν εἶναι καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ ἢ ἀγωγιμότης αὐτοῦ ὑπολογίζεται κατὰ τινὰς φυσικοὺς εἰς 16 μέχρις 20, ἐν ᾧ τοῦ χαλκοῦ ἀνέρχεται εἰς 100.

Ἡ γλίσχρότης αὐτοῦ (ὑπολογιζομένη ἐκ τῆς ἀντιστάσεως ἣν παρέχουσι μεταλλικὰ νήματα τῆς αὐτῆς διαμέτρου τοῦ αὐτοῦ μήκους, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν θερμοκρασίαν) καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἐπομένου πίνακος:

Table with 2 columns: Material and Value. Χάλυψ σφρηλατηθεὶς 100, Σίδηρος σφρηλατηθεὶς 88, Χάλυψ ἀναπυρωθεὶς 65, Σίδηρος ἀναπυρωθεὶς 42.

Ἡ ἐπίδρασις συνεχῶν πιέσεων, ἐντάσεων, ἀντιστροφῶν, αἱ παρατεταμέναι δονήσεις καὶ ταναγμοί, παραθλάπτουσι τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδήρου ἀποκαθιστώντες αὐτὴν κρυσταλλίνην καὶ συνεπῶς ἥττον γλίσχρον. Παράδειγμα τούτου παρέχουσιν ἡμῖν οἱ ἄξονες τῶν ἀμαξῶν, οἵτινες πολλάκις θραύονται ἀνευ προφανοῦς αἰτίας, ἐν ᾧ

1. Τῷ 1863 ἀνεκαλύφθη ἐν Λαπωνίᾳ ὄρος διασχισθένον ὑπὸ μαγνητικῆς φλεβῆς πολλῶν ὑποδιαμέτρων πάχους' εἶναι δὲ τὸ πλουσιώτατον τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν μεταλλείων μαγνήτου, καὶ ἀρκετὴ ποσότης ἔχουσι ἤδη ἐξορύξει ἐξ αὐτοῦ.

αἰτία τούτου εἶναι αἱ ἐπανειλημμέναι συγκρούσεις καὶ κλονισμοί.

Ἡ ἐπαφὴ μετάλλων εἰς ἀνωτάτον βαθμὸν θετικῶς ἠλεκτρισμένων, οἷος ὁ ψευδάργυρος, κωλύει τὴν ἐξείδωσιν τοῦ σιδήρου, μικρὸν περὶ τὸ σημῖον τῆς ἐπαφῆς.

Ἐνούμενος μετὰ τινῶν ὀργανικῶν στοιχείων ὁ σίδηρος ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότατον τοῦ ἀνθρώπινου σώματος μέρος, τὰ αἷματσοφαιρίδια. Ἐκπτομένης τῆς ἀναλογίας αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι, ἐπέρχεται διατάραξις τοῦ ὀργανισμοῦ, ὁπλοία δυνάμειον καὶ μετὰ μικρὸν ἀσθένεια.

Ἡ ὀργανικὴ ζωὴ θὰ ἦτο ἀδύνατος, ἐὰν αἱ τροφαὶ δὲ περιείχον σίδηρον, λέγει ὁ διάσημος χημικὸς Λεβίχιχ.

Ὀλίγιστοι ἰατροί, λέγουσιν οἱ Τρουσσῶ καὶ Πιδού, δὲν ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ σιδήρου, καὶ δὲν τάσσουσιν αὐτὸν, ἕνεκα τῶν ὠφελειῶν αὐτοῦ, παρὰ τὴν κινίνην, τὸν ὑδράργυρον, τὸ ἴπριον, τὴν εὐθάλειαν (βελλαδόνα), κλπ.

Ἀπειραὶ εἰσὶν αἱ σκευασίαι τοῦ σιδήρου, ὡς ἱαματικῶν φαρμάκων' ἐνίσματα σιδήρου, σιδηροὶ ἀνακαμφθεῖς δι' ὑδρογόνου ἢ δι' ἠλεκτρισμοῦ, σίδηρος εἰς δελτάρια, τροχίσκοι (παστίλλαι) σιδηροῦχοι, ἄπλοι, ἢ μετὰ σοκολάτας' γλωριούχος, βρωμιούχος, ἰωδιούχος ἐν σερικίῳ ἢ καταποτίοις θεικῶς φωσφορικῶς τρυγικῶς σιδηροῦ σίδηρος μηλικῶς, ὀξικῶς, κιτρικῶς, πυροφωρορικῶς κλπ. κλπ.

Ἡ μόνη ὁμῶς λογικὴ αὐτοῦ σκευασία εἶναι ὁ πρωτοχλωριούχος σίδηρος, διότι ὡς ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξεν, ὁ σίδηρος ὑπ' οἰονδήποτε μορφήν καὶ ἂν λαμβανῆται, ὅπως ἐξομοιωθῇ ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἀνάγκη πρῶτον διὰ τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ νὰ μεταβληθῇ εἰς πρωτοχλωριούχον. Ὅρθον λοιπὸν εἶναι νὰ μὴ ἐπιβαρύνηται ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἀσθενοῦς, ἀναγκάζομενος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν χημικὴν ταύτην ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ νὰ διδῆται φάρμακον, οὗ ἡ ἐνέργεια ἄμεσος καὶ τελεσφόρος τοιοῦτο δὲ εἶναι ὁ πρωτοχλωριούχος σίδηρος.

Τὰ κοιτάσματα τῶν τοῦ σιδήρου μεταλλευμάτων διαιροῦνται, κατὰ τὸν Γαλλικὸν νόμον, εἰς μεταλλεῖα καὶ εἰς ὄρυχεα' καὶ μεταλλεῖα μὲν εἰσι τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς κείμενα, ὄρυχεα δὲ τὰ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Τὰ τελευταῖα θεωροῦνται ὡς ἰδιοκτησίαι τοῦ κατέχοντος, ἐν ᾧ τὰ ὑπὸ τὸ ἐδαφος μεταλλεῖα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ἡ ἐπικαρπία αὐτῶν χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ κράτους.

Διαιροῦνται δὲ τὰ μεταλλεύματα τοῦ σιδήρου εἰς ἔξι, τὰ κυριώτερά' εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς:

Α'. Σίδηρος ὑποξειδωμένος ὁ μαγνητικὸς. Πικρὰ στρώματα αὐτοῦ εὐρίσκονται ἐν Σουηδίᾳ, ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ἐν Βόνῃ τῆς Ἀλγερίας, ἐν τοῖς Οὐραλίοις καὶ ἐν

Σαρδηνίᾳ. Περιέχει 71 ἐπὶ τοῖς 100 σίδηρον. Εἶναι μετάλλευμα πλουσιώτατον, ὁ δὲ σίδηρος αὐτοῦ εἶναι καταλλήλοτατος πρὸς κατασκευὴν χάλυβος.

Β'. Σίδηρος ὑπεροξειδωμένος ὁ ἀνυδρὸς. Τὰ μεγάλα σιδηρορυχεῖα τῆς Ἑλλάδος ἐξάγουσι μίαν μόνην τῶν ὑποδιαίρεσεων τοῦ εἶδους τούτου.

Γ'. Σίδηρος ὑπεροξειδωμένος ὁ ὕδατικὸς. Ἡ Γαλλία παράγει κυρίως δύο τῶν ὑποδιαίρεσεων αὐτοῦ.

Δ'. Σίδηρος ἀνθρακικὸς ὁ σχιστός. Εἶναι λευκὸς ἢ ξανθός, κιτρινωπὸς ἢ μελανόφαιος. Καταλλήλοτατος πρὸς ἄμεσον μεταβολὴν εἰς χάλυβα. Εὐρίσκεται ἐν Στυρίᾳ, ἐν Καρινθίᾳ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου, ἐν Σαβαυδίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ.

Ε'. Σίδηρος ἀνθρακικὸς ὁ λιθοειδής. Εὐρίσκεται κυρίως παρὰ γαιανθρακούχοις τόποις σποραδικῶς καὶ εἰς λεπτὰ στρώματα. Τὰ σιδηρορυχεῖα τῆς Ἀγγλίας μόνον τὸ εἶδος τοῦτο ἐξάγουσι, τὰ δὲ τῆς Γαλλίας ἐλαχίστην αὐτοῦ ποσότητα περιέχουσιν.

Σ'. Σίδηρος πυριτικός. Ἐν εἶδος μόνον αὐτοῦ ἐξάγεται ἐν τοῖς σιδηρορυχεῖοις τοῦ Βαλαί.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίως παραγωγῆς τοῦ σιδήρου ἐν Εὐρώπῃ δεικνύει ὁ ἀκόλουθος πίναξ:

Table with 3 columns: Country, Tonnage, and Unit. Countries listed include England, France, Germany, Belgium, Russia, Austria, Prussia, Spain, and Total.

Ἡτοι ὁκτὼ περίπου δισεκατομμύρια τόννων, ὧν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ παράγει ἡ Ἀγγλία.

Οἱ Παρίσιοι καταναλίσκουσιν ἐτησίως 50 ἐκατομμύρια χιλιογράμμων.

Ἀπὸ τριάκοντα ἤδη ἐτῶν μεγίστη χρῆσις ἤρξατο νὰ γίνηται τοῦ σιδήρου ἐν τῇ κατασκευῇ γεφυρῶν καὶ ὑδραγωγείων. Χάρης αὐτῷ συνετελέσθησαν τεράστια ἔργα, ἐν οἷς τὴν πρωτίστην μέχρι τινὸς κατεῖχε θέσιν ἡ σωληνοειδὴς γέφυρα τοῦ Κονγουαίη ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ κατασκευὴ μείζονος καὶ στερεωτέρας γεφυρᾶς ἔθεωρεῖτο ἀδύνατος' τὴν ἰδέαν ὁμῶς ταύτην ἀπέδειξεν ἀβάσιμον ἡ ἐσχάτως ἀποπερατωθεῖσα ἐτι ἀξιόθαυμαστοτέρα γέφυρα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ἐν Μονρεάλ τοῦ Καναδά. Ἡ γέφυρα αὐτῆ, σωληνωτὴ ἐπίσης καὶ καθ' ὁλοκληρίαν σιδηρᾶ, ἔχει μῆκος 2792 μέτρων, εἶναι δηλονότι μικρὸν βραχυτέρον τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ ὁδοῦ. Στηρίζεται ἐπὶ 24 στύλων ἐκ λίθων λελαξευμένων. Ἐκαστον τῶζον ἔχει πλάτος 73 μέτρων καὶ 50 ὑπεκατομέτρων, τὸ δὲ μεσαῖον, ὅπου ὑπάρχει 18 μέτρα τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ ἐν πλημμύρᾳ, ἔχει πλάτος 100 μέτρων.

Τὸν σίδηρον ἐν πολλοῖς κλάδοις τῆς βιομηχανίας ἤρξατο ἀντικαθιστῶν ὁ χάλυψ. Τὴν τάσιν ταύτην ὑπέδειξεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1862 ὁ κ. Φρεμὺ ἐν ὑπομνήματι πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν.

«Ἡ βιομηχανία, ὁ πόλεμος, τὸ ναυτικόν, ἔλεγε, τείνουσιν εἰς τὸν νὰ μεταχειρίζονται τὸν χάλυθα, ἀντὶ τοῦ σιδήρου. Καὶ πράγματι ὁ χάλυψ δύναται νὰ χωνευθῆ, ὡς ὁ χυτὸς σίδηρος, καὶ νὰ σφυρηλατηθῆ ὡς ὁ μαλακός. Ἐχει μεγίστην γλισχρότητα, δύναται νὰ προσλάβῃ οἰονδήποτε σχῆμα, κάμπτεται εὐχερέστατα, καὶ ἐργάζεται μετ' εὐκολίας παρεχούσης πεποιθήσιν εἰς τὰ ἐξ αὐτοῦ κατασκευασθέντα ἐργαλεῖα ἢ ὄπλα. Ὁ σίδηρος θραύεται ἐνίοτε, ἐν ᾧ χάρις εἰς τὴν γλισχρότητα αὐτοῦ ὁ χάλυψ οὐδέποτε θραύεται.» Ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης ἀνεπτύχθη τεραστίως ἐκτοτε ἡ βιομηχανία τῆς κατασκευῆς μικρῶν γεωργικῶν ἢ βιομηχανικῶν ἐργαλείων. Ἰδίως δὲ τὰ μηχανικὰ ἐργαλεῖα, ὡς οἱ πρίονες, τὰ τρυπάνια, αἱ ῥοκάναι, οἱ τροχοὶ, αἱ στρογγύλαι κλπ., ἅτινα ἄλλοτε μόνον τὰ μεγάλα ἐργοστάσια ἠδύναντο νὰ προμηθευθῶσι διότι ὑπερβολικὸς ἀπῆλθον δαπάναις, εἰσὶν ἤδη ἐν χρήσει καὶ ἐν μικροῖς ἐργοστασίοις, καὶ ἐργάζονται ἀπλοῖς δύνανται κατ' οἶκον ἐτι νὰ ἐργασθῶσι δὲ αὐτῶν. Ἡ στρατιωτικὴ ἐπιστήμη ἀντικατέστησε τὰ ὀρειχάλκινα πυροβόλα διὰ χαλυβδίνων ἢ δὲ ναυτικῆ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐναυπήγησε πλοῖα τεθωρακισμένα διὰ σιδήρου, εἶτα διὰ χάλυθος, καὶ τέλος ἐναυπήγησε πλοῖα ὕλως ἐκ χάλυθος. Τὸ σκάφος καὶ τὸ περίβλημα τοῦ θωρηκτοῦ *Μερριμάκ* ἦν κατασκευασμένον ἐκ ράβδων σιδηρῶν συνηρμοσμένων καὶ συνδεδεμένων ἀλλήλας, προικαλλωπισμένων δὲ διὰ χαλυβδίνων πλάκων ἀρκετοῦ πάχους.

Συγχρόνως ὁ Ἄρμστρογγ κατασκεύαζε πυροβόλον πέντε μέτρων μήκους, ἔλιον δὲ δωδεκακιχίλια χιλιόγραμμα, οὗ αἱ χαλυβδίναι σφαῖραι, 300 χιλιογρ. βάρους, ἠδύναντο νὰ διατρυπήσωσιν οἰονδήποτε θωρηκτόν.

Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Ἄρμστρογγ ἐθεωρήθη θαυμασία καὶ ἀπαράμιλλος, ἀλλ' ὁ αὐτὸς μηχανικός μετὰ τέσσαρα μόλις ἔτη, τῷ 1866, κατασκεύασεν ἕτερον πολλῶ τοῦ πρώτου ὑπέρτερον. Τὸ πυροβόλον ἐκεῖνο εἶχε μῆκος μὲν 83 μέτρων, πάχος 1 μ. καὶ 70 ὑπεκατομετρ., βάρους δὲ 40,823 χιλιογράμμων. Αἱ σφαῖραι αὐτοῦ εἶχον βάρους 500 χιλιογρ. καὶ περιφέρειαν 1 μ. καὶ 50 ὑπεκ. Διὰ τούτου ὠπλίσθη ὁ *Πορριτάνος* ἐν τῷ λιμένι τῆς Νέας Ἰόρκης. Δι' ἑτέρου πυροβόλου τῶν αὐτῶν διαστάσεων ὠπλίσθη ὁ *Dun-dorbery*, τεραστίως θωρηκτὸς κριθὲς, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τῆς Πρωσίας παρὰ τῆς Ἀμερικῆς ἀντὶ 8 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἐκαστὸν τῶν πυροβόλων τούτων ἐγύθη διὰ μιᾶς καὶ οὐχὶ κατὰ διαλείμματα τρεῖς κολλο-

σιαῖαι κάμιννοι περιέλαβον ὄρου 65,000 χιλιογρ. μετάλλου, βευστοποιηθέντος ἐντὸς ἐκτὸς ὥρων. Ἡ χροάνη ἐπληρώθη ἐντὸς 22 λεπτῶν.

Ἐδέησε δὲ νὰ παρέλθωσι δεκαπέντε ἡμέραι, ὅπως ὁ ὄγκος ἐκεῖνος ἀποφυγῇ ἀρκοῦντως, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκ τῆς χροάνης ἐξαγωγή αὐτοῦ.

Τῷ 1862 ἢ 1863 ἐγύθη ἐν Ἀγγλίᾳ κώδων χαλυβδίνος ἔλιον μὲν 35,000 χιλιόγραμμα, ἔλιον δὲ δύο μέτρων κενὸν πλάτος.

Ἐν γένει δὲ ἀπὸ τοῦ 1862 μέχρι τοῦ 1869 δὲν ἔλειψαν οἱ ἐφευρεταὶ ἐξολοθρευτικῶν μηχανῶν. Ἡ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ κατανάλωσις σιδήρου καὶ χάλυθος εἶναι ἀνυπολόγιστος. Ἐνθυμούμεθα ἕνα τοιοῦτον ἐφευρέτην, φιντασθέντα πλοῖον, φέρον ἐν τῇ πρῶτῃ ἀπέραντον κυκλοτερῆ πρίονα κινούμενον μετὰ τοσαύτης περιστροφικῆς δυνάμεως, ὥστε ἠδύναντο νὰ διχοτομήσῃ πᾶν πλοῖον. Ἄλλος πάλιν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἀνακάλυψιν νέου εἶδους βαφῆς τοῦ χάλυθος ἢ ἀνακάλυψιν αὐτῆς ὁμοιάζε πῶς πρὸς τὰς συνταγὰς τῶν ἰατροσοφίων, διότι ἡ κατασκευὴ τῆς βαφῆς ἐκεῖνη ἐχρειάζετο ἀποξέσματα κεράτων, σκόροδα, σάπωνα μέλανα κτλ. κτλ.

Ἐν Βίρμιγγαμ, τῇ κοιτίδι τῆς βιομηχανίας τῶν μεταλλίνων γραφίδων, ἀνεκλύθη τῷ 1861 χάρις γραφίματος ἐκ σιδήρου πεπλατυσμένου. Ἡ εὐκαμψία τοῦ χάρτου τούτου ἦν τοιαύτη, ὥστε ἠδύναντο νὰ γίνῃ χρήσις αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς γίνεται χρήσις τοῦ κοινοῦ χάρτου. Εἶχε δὲ καὶ τὸ πάχος τοῦ κοινοῦ χάρτου, ἥτοι πάχος ἐνὸς ὑπεκατομέτρου περιελάμβανεν 125 φύλλα.

Ὁ σίδηρος ὅμως εἶναι τοσοῦτον ἐλατὸς ὥστε ἐν Ἀμερικῇ κατώρθωσαν νὰ κατασκευάσωσι σιδηροῦν χάρτην ἐτι λεπτότερον, οὗ 300 φύλλα εἶχον πάχος ἐνὸς μόνον ὑπεκατομέτρου. Εἰσέτι ὅμως δὲν εὐρέθη ἡ πρακτικὴ χρησιμότης τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης.

Πρὸ τούτου ἐν Ἀγγλίᾳ κατασκεύασαν περιλαίμια, περιχειρίδας καὶ προστερνίδια ὑποκαμίσων ἐκ χάλυθος. Ἡ εὐκαμψία τῶν ἡτό τι ἐξείσιον. Ἦσαν κεχρωματισμένα διὰ λευκοῦ ἀνεξαλείπτου χρώματος, ὁσάκις δ' ἐκηλιδοῦντο ἤρκει νὰ τριβῶσιν ἐλαφρῶς διὰ λινοῦ ὑφάσματος βεβρεγμένου, ὅπως ἀνακτῆσωσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν λευκότητα.

Ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τῆς συγχρόνου βιομηχανίας ἀξιόλογος καὶ ὠφελιμοτάτη εἶναι ἡ τῶν μεταλλίνων γραφίδων. Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, δηλονότι ἡ Βίρμιγγαμ καὶ ἡ Βουλὼν ἢ ἐπιθαλασσία, παράγουσιν ἐτησίως 4 δισεκατομμύριον καὶ 728 ἑκατομμ. τῶν μικρῶν ἐκεῖνων χαλυβδίνων τεμαχίων.

Ἦσσι αἱ μεταλλινὴ γραφίδες κατασκευάζον-

ται ἐκ χυτοῦ χάλυθος τοῦ Σέρφειλδ, ἀρίστης ποιότητος. Καταναλίσκονται δὲ πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν 1,500,000 χιλιογράμμων χάλυθος.

Ἀδύνατον εἶναι ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰς διαφόρους τέχνας, αἵτινες ἀπαιτοῦσι σίδηρον, καὶ τὰ προϊόντα αὐτῶν. Καταλήγομεν λοιπὸν, ἀναφέροντες μόνον ἐν παράδειγμα καταδεικνύον τὴν ἰσχυρὴν, ἣν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τινος τύπου ἡ ἐκμετάλλεσις πλουσίου μεταλλείου αἰθέρου.

Τὸ Βάρρου-ἰν-Φάρνες, ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν τῇ κομητείᾳ Λαγκέστερ, ἦτο μικρὸν χωρίον ἄγνωστον, αἰετοῦ κατοικημένον ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, τὸ Βάρρου ἐξήγαγε 12 χιλ. μετρικὰ καντάρια μεταλλεύματος αἰματίτου σιδήρου. Τῷ 1850 ἡ ποσότης αὕτη ἦν ἑκατονταπλασία, ἤδη δὲ ἐξάγει ἰσησῶς ὑπὲρ τὰ 10 ἑκατομμύρια μετρικῶν κανταρίων. Πρὸ τριακόντα ἐτῶν τὸ χωρίον ἐκεῖνο εἶχε 100 κατοίκους· σήμερον τὸ χωρίον εἶναι πόλις ἀριθμοῦσα 20,000 κατοίκων, ἔχουσα λιμὴν εὐρύτατον, ἀπέραντα ναυπηγεῖα, ὑδρογωγεία, φωταερίον, σιδηρουργεῖα πρὸς κατασκευὴν σιδηρῶν ράβδων καὶ θωράκων πλοίων· ναυπηγεῖον ἰδιαίτερον πρὸς κατασκευὴν σιδηρῶν καὶ χαλυβδίνων πλοίων· πάντα ἐνὶ λόγῳ τὰ καθίσταντα αὐτὴν σπουδαίαν ἐμπορικὴν πόλιν.

Ὁ ἐν Ἀμβούργῳ γνωστός διὰ τὰς περὶ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν καὶ γλώσσαν συγγραφεὺς αὐτοῦ καθηγητὴς κ. W. Wagner ἀπίστευεν ἡμῖν μεταφράσιν ἐνὸς τῶν δοκιμῶν τοῦ Βίκωνος, συνοδῶν αὐτὴν διὰ τῆς κατοικίας, Ἑλληνιστὶ γεγραμμένης, ἰστορίας. Ἀσμένως δημοσιεύομεν τὴν μετάφρασιν ταύτην ἀπαρτάλακτος ὡς ἀπεσταλὴ ἡμῖν παρὰ τοῦ φιλέλλητος καθηγητοῦ. Σ. τ. Δ.

Ἐν Ἀμβούργῳ, τῇ 4 Ἰουνίου 1878.

Φίλε κύριε,

Ἀρρωστῶν καὶ μὴ ἔχων εἰ νὰ κάμω σπουδαίτερον, μέτρησα δι' ὁμᾶς μίαν τῶν ὁρατίων Essays τοῦ Φραγκ. Βίκωνος, καὶ σὰς τὴν ἀποστέλλω ἐν ἀναγνώσει καὶ ἴδῃτε εὖτα εἶναι ἡ μετάφρασίς μου· καὶ ἂν δυστυχῶς ἦναι κακὴ καὶ μὴ σὰς ἀρέσῃ, παρακαλῶ νὰ τὴν ἀπορρίψετε πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα, τῶν ὁποίων πληθὺς πάντοτε ὑπάρχει ἐν τῷ γραφείῳ ἐκδοτοῦ περιοδικοῦ· ἴαν δὲ καλῇ τύχῃ ἀρέσῃ ὑμῖν, παρακαλῶ νὰ τὴν δημοσιεύσετε ἐν τῇ Ἐστίᾳ, ὅταν μὴ ἔχητε ἄλλα καταλληλότερα διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς!

Ἐρωθε, φίλε κύριε.

Ὁ ὑμῖτερος
W. WAGNER.

ΤΙ ΟΦΕΛΟΥΣΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ;

Αἱ περὶ τὰ γράμματα σπουδαὶ καὶ ἡ τῶν βιβλίων ἀνάγνωσις συντελοῦσι καὶ πρὸς τέρψιν, καὶ πρὸς καλλώπισμα τῶν λόγων, καὶ πρὸς βοήθειαν τοῦ πρακτικοῦ βίου. Καὶ καθόσον τέρψιν ἐμποιοῦσι, γίνεται τοῦτο μάλιστα ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἀπραγμοσύνῃ· ὅτι δὲ εἶναι καλλώπισμα τῶν λόγων, ὁρῶμεν ὅταν οἱ ἄνθρωποι διμιλῶσιν εἴτε περὶ τῶν οἰκείων εἴτε περὶ δημοσίων καὶ ἱερῶν πραγμάτων· καὶ ὅτι βοηθοῦσιν εἰς τὸν πρακτικόν.

1. Μετάλλευμα σιδήρου μελανόφρον ἢ ἐρυθρὸν, σκληρότατον. Χρησιμεῖ πρὸς κατασκευὴν στιλβώτρων, περιέχει δὲ σίδηρον 70 ἐπι τοῖς 100.

κὸν βίον, ἐκ τούτου δῆλον καθίσταται, ὅτι οἱ τὰ σπουδαία βιβλία γνωρίζοντες ὄλα τὰ πράγματα σοφῶς καὶ καλῶς ἐμποροῦσι νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ οἰκονομήσωσιν. Ἐννοεῖται γὰρ ὅτι οἱ τῶν πραγμάτων ἐμπειροὶ ἱκανοὶ εἶναι νὰ πράσωσιν αὐτὰ καὶ νὰ κρίνωσι χωρὶς περὶ ἐκάστου· ἀλλ' ἡ γενικὴ κρίσις τῶν ὄλων καὶ ἡ εὐρεσις καὶ διάθεσις αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς ἐκείνους ὅσοι ἀκριβῶς ἐσπούδασαν τὴν ἐπιστήμην τοῦ πράγματος. Καί τοι τὸ νὰ περάσῃ τις ὄλον τὸν βίον τοῦ μὲ ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην, μὲ φαίνεται ὅτι εἶναι εἶδος τι εὐπρόσωπον ἀργίας· τὸ δὲ νὰ μεταχειρίζηται τις τὰς σπουδὰς ἐπὶ τὸ ἀπαλώτερον πρὸς μόνον καλλώπισμα, εἶναι ἐπίδειξις ἀναπόδεκτος· καὶ τὸ νὰ κρίνῃ τις παντελῶς ἐκ βιβλίων καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, δεικνύει ὅτι εἶναι ἄνθρωπος σχολαστικὸς· τὴν γὰρ φύσιν τελειοποιούσιν αἱ σπουδαὶ καὶ τὰ βιβλία· αὐτὰ δὲ αἱ σπουδαὶ τελειοποιούσιν διὰ τῆς ἐμπειρίας· εἶναι γὰρ τὰ φυσικὰ προτερήματα ὅμοια ταῖς βοτάναις ταῖς ἐκουσίως ἀναφουμέναις, αἵτινες ἔχουσι χρεῖαν καλλιέργειας καὶ διορθούνται διὰ τῆς τέχνης. Τὰ δ' αὐτὰ γράμματα καὶ ἡ μελέτη αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν γενικὰ μόνον προσφέρουσι διδάγματα, ἅτινα πρέπει νὰ περιορίζωνται διὰ τῆς ἐμπειρίας. Οἱ πανοῦργοι καταφρονοῦσι τῶν βιβλίων, οἱ εὐήθεις καὶ ἀγράμματοι θαυμάζουσιν αὐτὰ ὑπὲρ τὸ δέον, οἱ δὲ σοφοὶ κάμνουσι χρῆσιν αὐτῶν ὅσον ἐνεστί· τὰ γὰρ γράμματα αὐτὰ δὲν διδάσκουσιν ἱκανῶς πῶς δεῖ μεταχειρίζεσθαι αὐτὰ, ἀλλ' εἶναι αὕτη σοφία τις καὶ ὑψηλότερόν τι πράγμα ἐξωθεν προσγιγνώμενον καὶ προσεπικτώμενον διὰ παρατηρήσεως καὶ στοχασμοῦ. Δὲν πρέπει ν' ἀναγινώσκῃ τις τὰ βιβλία ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἀντιφάσκῃ καὶ φιλονεικῇ πρὸς αὐτὰ, ἀλλ' οὔτε νὰ πιστεύῃ ἀναμφισβητήτως ὅσα εὖρη ἐν αὐτοῖς, οὔτε νὰ προσκτᾶται ὕλην ὁμιλίας καὶ διαλόγων· ὁ δὲ ἀληθὴς σκοπὸς εἶναι νὰ προσμανθάνωμεν καὶ νὰ ἐξετάζωμεν καὶ νὰ κρίνωμεν. Καὶ τῶν βιβλίων τὰ μὲν γευστέα μόνον, τὰ δὲ ἐξαντλητέα, ὀλίγα δὲ χωνευτέα καὶ μηρυκαστέα· ὅπερ εἶναι, τὰ μὲν ἀρκεῖ ν' ἀναγινώσκῃς κατὰ μέρος, ἄλλα ν' ἀναγινώσκῃς μὲν, ἀλλ' οὐ μετ' ἀκριθείας, καὶ ὀλίγα δέον ν' ἀναγινώσκωνται μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας. Ἔνια μὲν βιβλία δύνανται ν' ἀναγινώσκωνται δι' ἑτέρων ἐπιτομιζόντων αὐτὰ (ἀλλ' εἶναι ταῦτα μόνον τὰ μάλλον ἢ ἥττον ἀδιάφορα καὶ ἡ ταπεινότερα τάξις τῶν βιβλίων), καθόλου δὲ εἰπεῖν, βιβλία διυλισμένα ὁμοιάζουσιν νερὰ διυλισμένα, τὰ ὅποια εἶναι πράγμα ἐπιπόλαιον καὶ ἀνούσιον. Ἡ πολλὴ ἀνάγνωσις ἄνδρα ποιεῖ πλήρη γνώσεων καὶ εὐπορίαν ἔχοντα ἰδεῶν· αἱ δὲ συζητήσεις καὶ ὁμιλίαι ποιοῦσιν ἄνδρα ἐπιτήδειον, ἔτοιμον καὶ πρόχειρον· ἡ δὲ γράφῃς μελέτη καὶ ἡ συναγωγὴ σημειώσεων τὰ ἀνεγνωσμένα ἐγγράσσει τῇ μνήμῃ καὶ διατηρεῖ. Ὅθεν ὁ μὴ γράφων τίπο-

τε πρέπει νὰ ἔχη καλὴν μνήμην· ὁ δὲ μὴ ἐξα-
σκῶν ἑαυτὸν δι' ὀμιλιῶν καὶ συνεντεύξεων, χρεῖαν
ἔχει νοῦς ἐπιτηδείου καὶ προχείρου· ὁ δὲ μὴ
πολλὰ ἀναγινώσκων ταύτην μόνην ἔχει προσφυ-
γὴν νὰ προσποιῆται ἐπιστήμην ὧν ἀγνοεῖ. Ἡ τῆς
ἱστορίας μελέτη καὶ ἀνάγνωσις τοὺς ἀνθρώπους
ποιεῖ πρακτικούς, ἢ τῶν ποιητῶν ἀστείους, ἢ
τῶν μαθηματικῶν σπουδῆ ἀγγίνοιαν προσφέρει·
ἢ τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας κρίσεως καὶ νουνε-
χίας, ἢ δὲ τῆς ἠθικῆς βαρύτητος καὶ σεμνότητος
αἰτία καθίσταται· ἢ δ' αὖ διαλεκτικὴ καὶ ρη-
τορικὴ ἀνδρα κάμνει πρὸς μάχην καὶ ἐριδας ἐ-
πιτηδείων. Καὶ καλῶς εἴρηται ὑπ' ἀρχαίον τινός,
ὅτι αἱ σπουδαὶ μεταβάλλονται εἰς ἤθη· καὶ τῷ
ὄντι δὲν εἶναι καμμία δυσκολία τοῦ νοῦς ἥτις
δὲν δύναται νὰ μὴ εὐκολυνθῆ διὰ σπουδῶν ἐπι-
τηδείων, καθὼς καὶ αἱ σωματικαὶ ἀρρωστίαὶ ἀ-
τρέφονται δι' ἀσκήσεων ἐπιτηδείων, π. χ. σφαι-
ρισμὸς εἶναι καλὸς διὰ τὰ νεφρὰ, τὸ τοξοῦν διὰ
τοὺς πνεύμονας καὶ τὸ στῆθος, τὸ περιπατεῖν
σχολαίως διὰ τὴν γαστέρα, τὸ ἵππευεῖν διὰ τὴν
κεφαλὴν, καὶ ἄλλα ὡσαύτως. Ἐπομένως οὖν ὁ
νοῦν ἔχων ἄστατον καὶ περιπλανώμενον, ἅς
σπουδάσῃ τὰ μαθηματικά· ἐν γὰρ ταῖς γεωμε-
τρικαῖς ἀποδείξεσιν ὅταν πλανᾶται ὁ νοῦς του
κἂν ὀλίγον, ἀνάγκη νὰ ἄρξῃται ἐκ νέου· ὁ δὲ
νοῦν ἔχων μὴ δυνάμενον νὰ εὐκρινῆσῃ ἢ νὰ διαι-
ρέσῃ τοὺς ὅρους τῶν ἰδεῶν, ἅς σπουδάσῃ τοὺς
σχολαστικούς φιλοσόφους, οὐστὶνας ἠξυύρομεν
ὅτι εἶναι κυμνοκόποι· ὁ δὲ μὴ πρόχειρον ἔχων
μνήμην καὶ ἄλλα πρὸς ἄλλα πράγματα ἀπορῶν
νὰ συνάγῃ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ διαφώτισιν, ἅς
σπουδάσῃ τὰ εἰς τὸ δίκαιον καὶ τοὺς νόμους ἀνή-
κοντα. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκάστη ἔλλειψις τῆς ἐν-
νοίας μὲ ἰδιαν τινὰ συνταγὴν ἐμπορεῖ νὰ θεραπευθῇ.

Μετεφράσθη ἡ προηγουμένη μικρὰ μὲν, ἀλλ'
ἐμβριθῆς καὶ στοχαστικὴ διατριβὴ ἐκ τῶν Es-
says τοῦ κλεινοῦ φιλοσόφου Φραγκίσκου Βάκωνος,
ὅς κοινῶς καλεῖται πατὴρ τῆς νεωτέρας φι-
λοσοφίας. Ἀπηύθυνε δὲ αὐτὰς πρὸς τὸν δούκα
τῆς Βουκιγγαμίας, τὸν γνωστὸν εὐνοούμενον Ἰα-
κόβου Α', βασιλέως τῆς Μεγάλης Βρεττανίας,
λέγων ὅτι ἡ τῶν μικρῶν τούτων διατριβῶν ὕλη
ἄπτεται τῶν καρδιῶν καὶ τῶν ἀσχολιῶν τοῦ
βίου. Εὐρήται ἡ περὶ σπουδῶν διατριβὴ ὑπ' ἀριθ-
μῷ 50 ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἐκδόσει τῇ ὑπὸ A. Wright
1862 γενομένῃ, καὶ ὑπ' ἀριθμῷ 48 ἐν τῇ λα-
τινικῇ μεταφράσει τῇ ἐν Λουγδούνῳ 1641 τετυ-
πωμένῃ ἀναφερομένης δὲ καὶ ταύτης εἰς αὐτὸν
τὸν Βάκωνα, χρεῖαν ἐκάμκαμεν αὐτῆς μεταφρά-
ζοντες τὸ διὰ τὸ βραχὺ τῆς λέξεως ἐνίοτε δυσερ-
μήνευτον ἀγγλικὸν πρωτότυπον.

W. WAGNER.

Ἀπολωσθεῖσα περιουσία ἀνακτᾶται διὰ μα-
κρᾶς φιλεργίας· βλάβη τῆς ὑγείας διορθοῦται
διὰ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας· λησμονηθεῖσα:

γνώσεις ἀνακτῶνται διὰ μελέτης· ψυχρανθεῖσα
φιλία θερμαίνεται διὰ συγγνώμης. Ἀλλὰ τίς
ποτε ἀνελογίσθη τὰς ματαίως θυσιαζομένας
ὄρας;

ΝΕΑ ΛΕΞΙΣ

Ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίαις γίνεται χρῆ-
σις πρὸ τινος χρόνου εἰδικοῦ τινος ἔρου, τοῦ ἑ-
ρου cablegramme, καλωδιόγραμμα, πρὸς δήλω-
σιν τῶν διὰ τοῦ ἐν τῷ ὠκεανῷ ὑποβρυχίου κα-
λωδίου μεταβιβαζομένων εἰς Εὐρώπην τηλεγρα-
φημάτων· ἢ δὲ λέξις télégramme, τηλεγράμμα,
ἔμεινε πρὸς δήλωσιν τῶν μεταβιβαζομένων διὰ
τῶν ἀναερίων τῆς ξηρᾶς γραμμῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ τούτου σημειοῦμεν
ὅτι ἡ λέξις télégramme ἐπλάσθη ὑπὸ τινος
Ἀμερικανοῦ M. E. Π. Σμιθ ἐκ τῆς πόλεως Ῥό-
σεστερ (τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν). Ἡ ἐφημερὶς
Albany Evening journal ὡς πρὸς τοῦτο πε-
ριεῖχε τὰ ἐξῆς ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 6 Ἀπριλίου
1852· «Φίλος τις ἐπιθυμεῖ ν' ἀναγγεῖλωμεν ὅτι
ἀπετόλμησε νὰ δημιουργῆσῃ νέον ἔρον καὶ εἰσα-
γάγῃ εἰς τὴν γλῶσσαν. Σκοπὸς δὲ τῆς νεολο-
γίας ταύτης τῆς προτεινομένης εἶναι ἡ ἀποφυγὴ
δύο λέξεων ὅπου ἀρκεῖ μία καὶ μόνη. Ἡ περὶ ἧς
ὁ λόγος λέξις εἶναι télégramme (τηλεγράμμα)
ἀντὶ τῶν λέξεων dépêche télégraphique (τη-
λεγραφικὴ εἰδήσις).»

Ἐν τούτοις τινές, ἐκ τῶν ἀγαπόντων ἐν χρό-
νοις τοιούτοις νὰ λογομαχῶσι περὶ λέξεων, πα-
ρητήρησαν ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῆς νέας λέξεως
δὲν ἐγένετο κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, καὶ
ὅτι ὁρθότερον θὰ ἦτο ἐὰν ἐλέγετο télégraphème
τηλεγράφημα. Οὐχ ἦτον ἡ λέξις τηλεγράμμα,
ἥτις ἀνταπεκρίνετο εἰς ἀνάγκην ἐπείγουσαν, ἐ-
ξεσφενδονίσθη εἰς τὸν κόσμον, διατρέξασα τὴν ὀ-
δὸν τῆς μετὰ ταχύτητος ἀστραπῆς, τί λέγομεν;
μετὰ ταχύτητος τηλεγράφου.

Οἱ Ἕλληνες ὅμως δὲν ἀπεδέχθησαν τὸν ἔ-
ρον τούτον· οἱ δημοσιογράφοι αὐτῶν μεταχει-
ρίζονται τὸν ἔρον τηλεγράφημα.

[Journal des voyages].

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*. Ἡ εὐφροσύνη δὲν προφυλάσσει πάντοτε ἡμᾶς
ἀπὸ τοῦ γελοίου, ἐνῷ μετρία τις δόσις κρίσεως
ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο. Τοῦτο παρακινεῖ ἡμᾶς νὰ πι-
στεύσωμεν ὅτι ἡ φιλοκαλία εἶνε ἀποτέλεσμα
τῆς κρίσεως μᾶλλον ἢ τῆς εὐφροσύνης.

*. Ἡ συκοφαντία ὁμοιάζει τὴν φλόγα τὴν
μαυρίζουσαν ὅσα ἀδυνατεῖ νὰ κάψῃ. (Ἰνδικὴ πα-
ροιμία).

*. Τὸ στάσιμον ὕδωρ σήπεται καὶ μόνον τὸ
ῥέον εἶνε διαυγές. (Ἀραβικὸν λόγιον).

*. Μία δίκην γεννᾷ ἑκατόν. Καλλίον κακὸς συμ-
βιβασμὸς ἢ καλὴ ἀπόφασις. (Ἰσπανικὴ παροιμία).